



ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Analýza rozsahu a efektivity humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky do zemí jihovýchodní Asie v letech 2010 - 2020

Analysis of the Scope and Effectiveness of Humanitarian Aid and Development Cooperation of the Czech Republic to the Southeast Asian Countries between 2010 - 2020

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Michaela Procházková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Kladno 2022

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Procházková** Jméno: **Michaela** Osobní číslo: **473810**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Analýza rozsahu a efektivity humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky do zemí jihovýchodní Asie v letech 2010 - 2020

Název diplomové práce anglicky:

Analysis of the Scope and Effectiveness of Humanitarian Aid and Development Cooperation of the Czech Republic to the Southeast Asian Countries between 2010 - 2020

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza humanitární a rozvojové pomoci směřované do zemí jihovýchodní Asie. Teoretická část se bude zabývat humanitární a rozvojovou pomocí obecně (zejména jejich definicemi, smyslem a principem fungování). Uvede právní předpisy, zásady, koncepce a podmínky platné v České republice a zásady spolupráce s mezivládními organizacemi pro poskytování humanitární a rozvojové pomoci. Dále budou popsány hlavní problémy jihovýchodní Asie, které vedly k vyslání humanitární pomoci. Praktická část bude zaměřena na rozvojovou a humanitární pomoc směřovanou z České republiky do zemí jihovýchodní Asie v letech 2010 - 2020, bude analyzovat formu a míru této pomoci. Výstup bude následně porovnán s pomocí poskytovanou vybranými obdobnými státy EU. Práce bude vycházet ze studia dokumentů a z rozhovorů se členy českých humanitárních organizací působících v dané lokalitě. Cílem práce je vyhodnotit efektivitu humanitární a rozvojové pomoci České republiky v jihovýchodní Asii, využívané způsoby a metody (jak státní, tak i nestátní formy). Součástí práce bude návrh na zlepšení tohoto procesu.

Seznam doporučené literatury:

- [1] SMETANA, Marek, Humanitární pomoc při zvládnání rozsáhlých mimořádných událostí, V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, ISBN 978-80-7385-138-5
- [2] Team of authors, Humanitarian aid and civil protection: Helping victims of disasters and conflicts, and protecting those at risk., European union: Publication Office of the European Union, 2015, ISBN 978-92-79-52427-1
- [3] PRINCOVÁ, Květoslava, Dvojití riziko v humanitární pomoci, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, ISBN 978-80-244-4270-9
- [4] EXNEROVÁ, Věra, Globální problémy a rozvojová spolupráce: témata, o která se lidé zajímají, Praha: Člověk v tísni, 2005, ISBN 80-86961-00-1

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Jiří Halaška, Ph.D.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **04.10.2021**

Platnost zadání diplomové práce: **22.09.2023**

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Analýza rozsahu a efektivity humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky do zemí jihovýchodní Asie v letech 2010 - 2020 vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů. Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 09.05.2022

.....
Bc. Michaela Procházková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat předně vedoucímu práce Ing. Jiřímu Halaškovi, Ph.D. za jeho trpělivost, cenné rady a konstruktivní připomínky během psaní této práce.

Dále bych chtěla poděkovat zástupcům humanitárních organizací ADRA Česká republika a Člověk v tísni, kteří si našli čas a poskytli mi rozhovor a hodnotné podněty k zamyšlení.

ABSTRAKT

Tématem této práce je humanitární pomoc a rozvojová spolupráce směřovaná z České republiky do zemí jihovýchodní Asie. Teoretická část práce nejprve definuje obecná východiska tohoto tématu. Dále se věnuje systému poskytování veškeré zahraniční pomoci Českou republikou. Součástí práce je také stručný popis mezinárodních organizací a institucí, kterých je ČR členem. V neposlední řadě je v práci definován region jihovýchodní Asie a nastíněny jeho problémy vedoucí k potřebě humanitární pomoci a navázání rozvojové spolupráce.

Hlavní pasáž praktické části je věnována podrobné analýze humanitární pomoci, kterou v letech 2010-2020 Česká republika vyslala do oblasti jihovýchodní Asie. Dále práce zjišťuje reálnou hodnotu rozvojové spolupráce České republiky. Poslední část je věnována komparaci zahraniční humanitární pomoci ČR s dalšími státy Evropské unie. Porovnány jsou jak systémy poskytování zahraniční pomoci a spolupráce jednotlivých zemí, tak i rozsah pomoci během let 2010-2020.

V závěru práce jsou vyhodnoceny předem stanovené hypotézy. Dále je zjištěno, zda humanitární pomoc a rozvojové spolupráce České republiky naplňuje své předem stanovené cíle. Tyto myšlenky a postřehy jsou zároveň zhodnoceny pomocí rozhovorů se zástupci největších humanitárních organizací působících v České republice.

Klíčová slova

Humanitární pomoc; rozvojová spolupráce; jihovýchodní Asie; Česká republika; mezinárodní spolupráce; přírodní katastrofa; humanitární organizace.

ABSTRACT

The topic of this thesis is humanitarian aid and developmental cooperation aiming at the countries of Southeast Asia given by the Czech Republic. The theoretical part firstly defines the general starting points of this topic. It describes the system of providing international aid in the Czech Republic. A concise summary of all international organizations and institutions involving the Czech Republic is included. Furthermore, the area of Southeast Asia and its problems are defined, clearly showing the link to a demand for humanitarian aid and developmental cooperation.

The main section of the practical part focuses on a detailed analysis of humanitarian aid that the Czech Republic provided to the area of southeast Asia between the years 2010 and 2020. The thesis then determines the actual value of the developmental cooperation of the Czech Republic. The last part of the thesis draws comparisons between the international humanitarian aid distributed by the Czech Republic and the European Union member states. The comparison addresses both the systems of international aid and cooperation of individual countries and the scope of aid provided between 2010 and 2020.

The thesis concludes with an evaluation of the previously stated hypothesis. It is determined whether humanitarian aid and developmental cooperation of the Czech Republic fulfil its previously stated goals. These conclusions are then evaluated using interviews with representatives of the largest humanitarian organization acting in the Czech Republic.

Keywords

Humanitarian aid; developmental cooperation; southeast Asia; Czech Republic; international cooperation; natural disaster; humanitarian organization.

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle práce a hypotézy	10
3	Přehled současného stavu.....	12
3.1	Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce – obecná východiska	12
3.1.1	Humanitární pomoc	12
3.1.2	Základní principy a ustanovení Mezinárodního humanitárního práva	13
3.1.3	Rozvojová spolupráce.....	15
3.1.4	Základní dokumenty rozvojové spolupráce	16
3.2	Politika České republiky v oblasti poskytování humanitární pomoci a rozvojové spolupráce do zahraničí	19
3.2.1	Zákon č. 151/2010 Sb.	19
3.2.2	Další právní předpisy pro rozvojovou a humanitární pomoc ...	21
3.2.3	Proces zapojování České republiky do zahraniční humanitární pomoci	22
3.3	Mezinárodní organizace a instituce se zaměřením na humanitární a rozvojovou pomoc, kterých je ČR členem	25
3.3.1	Mezinárodní organizace financované z vládních zdrojů	25
3.3.2	Humanitární organizace působící v jihovýchodní Asii.....	28
3.4	Charakteristika regionu jihovýchodní Asie	33
3.4.1	Obecná charakteristika regionu.....	33
3.4.2	Podstata hlavních současných humanitárních problémů jihovýchodní Asie.....	34
4	Metodika	35
5	Výsledky.....	37

5.1	Státní pomoc České republiky do oblasti jihovýchodní Asie	37
5.1.1	Finanční pomoc ČR obecně.....	37
5.2	Humanitární pomoc do JV Asie.....	40
5.2.1	Humanitární pomoc do JV Asie v jednotlivých letech	42
5.2.2	Další formy pomoci ČR do oblasti jihovýchodní Asie.....	62
5.2.3	Subjekty realizace humanitární pomoci a dotační výběrová řízení	63
5.3	Rozvojová spolupráce.....	66
5.3.1	Komparace plánovaných a skutečných výdajů na rozvojovou spolupráci.....	70
5.4	Komparace humanitární pomoci poskytované ČR s dalšími evropskými státy	73
5.4.1	Maďarsko	73
5.4.2	Švédsko	74
5.4.3	Porovnání systémů poskytování zahraniční humanitární pomoci	75
5.4.4	Komparace rozsahu poskytnuté humanitární pomoci do oblasti jihovýchodní Asie	77
6	Diskuze.....	80
7	Závěr.....	89
8	Seznam použitých zkratk	91
9	Seznam použité literatury	93
10	Seznam použitých obrázků	99
11	Seznam použitých tabulek	100
12	Seznam grafů	101

1 ÚVOD

Zemětřesení, záplavy, sesuvy půdy, sopečné erupce, vlny tsunami, válečné konflikty a mnoho dalších představují události, které s sebou nesou tragické následky. Ještě nešťastnější zprávou je, že jim zpravidla nebývá možné zabránit, alespoň tedy co se týče událostí nezapříčiněných činností člověka. Jedinou možností, která nám tedy zbývá, je naučit se: jak se na nežádoucí události připravit, jak minimalizovat jejich škody a jak co nejefektivněji odstranit jejich dlouhodobé i krátkodobé následky. Právě toto si kladou za cíl metody a postupy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce. Tyto aktivity k sobě neodmyslitelně patří, vzájemně se doplňují a pro dosažení žádoucí efektivity spolu často musí fungovat jako celek.

Problematika mezinárodní humanitární pomoci je v dnešní době neodmyslitelnou součástí zahraniční politiky. Pro mezinárodní organizace jako jsou EU, NATO či OSN jsou humanitární a rozvojové aktivity již samozřejmostí. Veškeré takové aktivity podporují i u svých členských států. Také pro Českou republiku hraje humanitární pomoc a rozvojová spolupráce důležitou roli. Důkazem toho je ukotvení této problematiky v právních předpisech nebo existence institucí, jejichž hlavním zaměřením je právě poskytování zahraniční pomoci.

Jihovýchodní Asie je tektonicky, hydrometeorologicky i politicky aktivní oblastí, což značně rozšiřuje škálu možných katastrof, které ji mohou postihnout. Pokud navíc země neměla dostatek času se z předchozí mimořádně události vzpamatovat a postihla ji další (ať už se jedná o epidemii, ozbrojený konflikt či další přírodní katastrofu), je pak o to složitější se ze situace zotavit. Je tedy zásadní, že si vyspělé země, u kterých jsou takovéto mimořádné události spíše výjimkou, než denním pořádkem, uvědomily důležitost solidarity, a jak humanitární pomoci, tak i rozvojové spolupráci směřované do oblasti jihovýchodní Asie se věnují. Na otázky, jakým způsobem a v jak velkém rozsahu odpoví právě tato práce.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

Cílem práce je vyhodnotit rozsah humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky v jihovýchodní Asii. Práce se zaměří jak na státní, tak i nestátní formu pomoci. Pomocí rešerše z odborné literatury a dalších relevantních zdrojů budou zmapovány zásady a pravidla poskytování zahraniční pomoci Českou republikou.

Cílem praktické části je analyzovat nejčastěji využívané formy humanitární pomoci a přehledně interpretovat data, která k výsledku vedla. Dále bude cílem rozebrat tendence vývoje rozvojové spolupráce ČR se zeměmi jihovýchodní Asie, a to i ve vztahu k HDP. Dalším cílem bude porovnat finanční humanitární pomoc poskytovanou ČR k dalším zemím Evropské unie. Cílem bude také zhodnotit rozdílnost systémů při poskytování humanitární pomoci v různých evropských zemích. Vybranými zeměmi budou, na základě podobenství zemí v množství obyvatel, Maďarsko a Švédsko. Za další cíl si práce klade zanalyzovat zkušenosti humanitárních organizací s poskytováním, jak humanitární pomoci, tak i rozvojové spolupráce a případně navrhnout jejich využití ČR. Závěrem bude zkoumáno, jestli humanitární pomoc a rozvojová spolupráce České republiky do zemí jihovýchodní Asie naplňuje předem stanovené cíle.

Hypotéza 1

Finanční humanitární pomoc ČR do zemí jihovýchodní Asie převyšuje ostatní formy pomoci.

Hypotéza 2

Rozvojová spolupráce ČR se státy jihovýchodní Asie probíhá častěji formou bilaterální než multilaterální.

Hypotéza 3

Rozsah rozvojové spolupráce ČR se zeměmi jihovýchodní Asie má rostoucí tendenci, jak absolutně, tak i v poměru k HDP.

Hypotéza 4

Rozsah finanční humanitární pomoci ČR směřované do zemí jihovýchodní Asie je v horizontu let 2010 – 2020 srovnatelnými s jinými státy EU.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

3.1 Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce – obecná východiska

Oddělit humanitární pomoc od rozvojové spolupráce nebývá vždy jednoduché. Jejich cíl je shodný, je to snaha o zmírnění útrap lidí – záchrana životů, zabezpečení základních lidských potřeb a v neposlední řadě zaručení základní zdravotní péče a hygieny. Hlavní rozdíl spočívá v časovém horizontu, za který je snaha cíle dosáhnout. Humanitární pomoc je okamžitá reakce na nově vzniklou krizi. Dala by se nazvat jako pomoc neodkladná, která probíhá zpravidla v řádu hodin až dnů, výjimečně i týdnů. Na druhé straně rozvojová spolupráce se věnuje řešení problémů v širších souvislostech. Snaží se přinášet konkrétní řešení vzniklé humanitární krize a zároveň předcházet vzniku nových. Proto nebývá výjimkou, že rozvojová spolupráce může probíhat i několik let. (Člověk v tísni, 2020)

3.1.1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc je definovaná v zákoně o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů jako: *“...souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.”* (zákon č. 151/2010 Sb.) Z definice vyplývá, že humanitární pomoc je poskytována zpravidla v humanitární krizi. Tu mají v dnešní době na svědomí nejčastěji válečné konflikty nebo přírodní katastrofy. Ať už se jedná o povodně, bouře, tsunami, zemětřesení, mezinárodní konflikty nebo vnitrostátní boje, humanitární pomoc je poskytována vždy bezplatně. (HZS ČR, 2021, Korecki, Cabicarová, Rožňák, Darkwah, 2015, zákon č. 151/2010 Sb.)

Stát postižený humanitární krizí může pomoc získat buď oslovením mezinárodní organizace nebo konkrétní země cestou velvyslanectví nebo jiného zastupitelského úřadu. Samotná humanitární pomoc se poskytuje zejména prostřednictvím orgánů státní správy a orgánů územních samosprávných celků. Dále ji mohou zajišťovat právnické osoby, podnikající fyzické osoby, nevládní organizace, neziskové organizace, sdružení občanů či jednotlivci. Přijímá se především za účelem zajištění životů, zdraví a základních lidských potřeb nebo obnově území postiženého mimořádnou událostí. (HZS ČR, 2021, Korecki, Cabicarová, Rožňák, Darkwah, 2015, zákon č. 151/2010 Sb.)

Volba nejvhodnější formy humanitární pomoci je individuální pro každou situaci a závisí na několika faktorech, - rozsah, rychlost nástupu, lokalita nebo předvídatelnost mimořádné události. Rozlišujeme pět základních forem humanitární pomoci:

- záchranářská – odřady připravené pro řešení konkrétních potřeb dle typu události (zdravotnická pomoc, vyhledávání osob v terénu atd.),
- materiální – hmotná pomoc konkrétně vyžádaná postiženou zemí,
- finanční – nejčastěji uplatněna pomocí mezinárodní organizace působící v dané oblasti nebo zaslána na bankovní konto určené postiženou zemí,
- poradenská – vyslání odborníků v oblasti chemické, biologické, jaderné ochrany apod., pomoc může také probíhat pouze formou konzultace na dálku,
- kombinovaná – spojení výše zmíněných forem. (MZV, 2020, Baštecká, 2005)

3.1.2 Základní principy a ustanovení Mezinárodního humanitárního práva

Dle knihy Robina Šína mezinárodní humanitární právo (MHP): "*reguluje ozbrojené konflikty (vátky) s cílem humanizovat, tj. zmírnit utrpení provázející*

ozbrojený konflikt a poskytnout ochranu vybraným osobám, které se konfliktu přímo neúčastní (např. zdravotníci, civilisté) či byly z účasti na konfliktu vyřazeny (v důsledku zranění, nemoci, zajetí apod.)" (Šín, 2017, str. 309). Nynější podoba humanitárního práva má počátky zhruba v polovině 19. století a úzce se váže na moment uznání Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC). Původně se MHP věnovalo pouze ochranně civilistů a obětí mezinárodních konfliktů, v dnešní době je však uplatňováno i ve vnitrostátních sporech jako jsou občanské války. Co se smluvního základu týče, hlavními stavebními kameny jsou čtyři Ženevské úmluvy a jejich tři dodatkové protokoly. (Šín, 2017, Jukl, 2011, Projekt Sphere, 2003)

Mezinárodní humanitární právo se zabývá čistě humanitárními hledisky. V praxi to znamená, že v případě nutnosti humanitární pomoci během ozbrojeného konfliktu neřeší kupříkladu důvody, které ke vzniku konfliktu vedly. Toto pravidlo vychází ze zásad, kterými se MHP řídí. Jsou jimi:

- 1) zásada rovnosti stran konfliktu – obě strany jsou si rovny v právech a povinnostech,
- 2) zásada rozlišování – rozlišování mezi civilními osobami a objekty a těmi vojenskými,
- 3) zásada vojenské nezbytnosti – použité násilí smí být maximálně takové, které je nezbytně nutné k dosažení cílů,
- 4) zásada přiměřenosti – dovoleny jsou jen takové útoky, u kterých se předpokládá, že nezpůsobí zbytečné ztráty na životech,
- 5) zásada omezenosti volby prostředků a způsobů vedení boje – způsoby a prostředky nesmí násobit útrapy,
- 6) zásada nestrannosti – civilisté a raněným se dostává stejná péče bez rozdílu. (Šín, 2017, Jukl, 2011)

3.1.3 Rozvojová spolupráce

Termín rozvojová spolupráce, respektive zahraniční rozvojová spolupráce, je v zákoně č. 151/2010 Sb. popsán jako: „... *souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby v kontextu udržitelného rozvoje, včetně plnění rozvojových cílů tisíciletí, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích.*“ (zákoně č. 151/2010 Sb.) V některých zdrojích je také možné se setkat s výrazem rozvojová pomoc. Jeho význam je totožný jako u rozvojové spolupráce, ovšem v posledních letech se přestává užívat. Slovo pomoc totiž evokuje jakousi nadřazenost země poskytující zdroje, což je v rozporu s myšlenkou rozvojové spolupráce. (zákon č. 151/2010 Sb., Horký, 2010)

Projekty zaměřené pouze na rozvojovou spolupráci se ovšem nedají v dnešním globálním světě zcela jasně definovat. Zahraniční investice nebo přechod na čistší paliva sice mohou vypadat jako akt podpory rozvojových zemí, ale reálně to nebývá hlavní motivací. José Antonio Alonso a Jonathan Glennie ve svém příspěvku pro Fórum rozvojové spolupráce OSN navrhli čtyři základní kritéria, aby právě tuto šedou zónu mezinárodní pomoci co nejvíce zúžili. Co tedy rozvojovou spolupráci dělá opravdovou? Měla by:

- Cílit přímo na podporu národních nebo mezinárodních rozvojových priorit - měli bychom se řídit dohodnutými rozvojovými cíli. Ku příkladu podpora vojenských kapacit je sice neziskovou mezinárodní spoluprací, ovšem rozvojové cíle nesplňuje.
- Neřídit se ziskem
- Diskriminovat ve prospěch rozvojových zemí – vytvořit v určitých oblastech nové podmínky pro rozvojové země omezením podmínek pro vyspělé země.
- Být založena na kooperativních vztazích, které se snaží posílit vlastnictví rozvojových zemí - důležitým aspektem jsou

nehierarchické vztahy mezi zainteresovanými zeměmi. Je důležité, aby vzájemně respektovaly svou suverenitu a dopřály dostatek prostoru rozšiřování schopností rozvojových zemí. (Save the Children, 2015, Alonso, Glennie, 2015)

Rozvojovou spolupráci známe bilaterální a multilaterální. Bilaterální pomoc spočívá v poskytování financí přímo od jedné konkrétní vlády, vládě druhé. To přináší jisté výhody. Například dárcovská země má větší kontrolu nad poskytnutými prostředky, volí si sama, komu je daruje a v neposlední řadě je celý proces daleko transparentnější. Na druhou stranu takto probíhající spolupráce může zvýhodňovat dárcovské země a podporuje myšlenku kolonialismu. Oproti tomu u multilaterální spolupráce bývá dárce více států a institucí, které prostředky předají mezinárodní organizaci, např. OSN. Až tak pak zajistí spolupráci s příslušnou oblastí. Mezinárodní organizace disponují větším množstvím financí, což znamená, že se mohou zaměřit na rozsáhlejší projekty. Ovšem čím větší organizace, tím horší mívají pověst ve smyslu finanční neefektivity a zneužívání zdrojů na úkor přijímajících zemí. (Klimister, 2018, Horký, 2010)

3.1.4 Základní dokumenty rozvojové spolupráce

Na Summitu Země v Rio de Janeiru roku 1992 vznikl dokument Agenda 21, který definuje přesné kroky jak směřovat k udržitelnému rozvoji. Jedním z nich je předání odpovědnosti místním úřadům. (MŽP, 2021)

Roku 1996 v Římě proběhl Světový potravinový summit OSN, kde bylo znovu zdůrazněno základní právo každého člověka – nemít hlad a zároveň i právo mít přístup k potravinám. Pro tento účel se zástupci přítomných zemí zavázali k plánu zajistit zlepšení politické, sociální a ekonomické situace tak, aby počet osob ohrožených podvýživou do roku 2015 klesl alespoň na polovinu. (World Food Summit, 1996)

Co se týče obecnějšího pojetí cílů rozvojové spolupráce, v roce 2000 proběhl ve Spojených státech amerických summit tisíciletí OSN, během kterého vznikla tzv. Deklarace tisíciletí. Jejím podpisem všech 189 členů souhlasilo s rozvojovými cíli tisíciletí a zavázalo se na nich spolupracovat. Přestože později byla mnohokrát zpochybněna jejich uskutečnitelnost, dodnes tvoří kořeny zahraniční rozvojové spolupráce. Rozvojovými cíli tisíciletí jsou:

- 1) vymýtit extrémní hlad a chudobu;
- 2) dosáhnout základního vzdělání pro všechny;
- 3) prosadit rovnost pohlaví a posílit ženskou roli ve společnosti;
- 4) snížit dětskou úmrtnost;
- 5) zlepšit zdraví matek;
- 6) bojovat s HIV/AIDS, malárií a jinými nemocemi;
- 7) zajistit udržitelnost životního prostředí;
- 8) vytvořit světové partnerství pro rozvoj.

(Sustainable Development Goals, 2022)

Agenda 2030 je dokumentem přijatým Valným shromážděním OSN v roce 2015. Jedná se o nejkompexnější dokument, který zatím vznikl. Poprvé se totiž na summitu OSN projednávala témata ekonomická, sociální a enviromentální dohromady. Tento program si dal za cíl dosáhnout udržitelného rozvoje v oblastech: lidé, planeta, prosperita, mír a partnerství. K tomu má sloužit 17 cílů a více jak 150 přesně formulovaných podcílů. (MŽP, 2021)

V návaznosti na Agendu 2030 vznikla Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky pro roky 2018 – 2030. V tomto dokumentu ČR stanovuje své hlavní cíle a priority, na které se v rozvojové a humanitární oblasti v následujících letech zaměří a na způsoby, jak těchto cílů efektivně dosáhnout. Hlavními cíli jsou řádná demokratická správa věcí veřejných, udržitelné nakládání s přírodními zdroji (zejména pak s pitnou vodou),

ekonomická transformace a růst, zemědělství, rozvoj venkova a inkluzivní sociální rozvoj. Další stránky popisují, podle jakého klíče si ČR bude vybírat partnerské země a roli Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci. Ta má spočívat především v koordinaci multilaterální spolupráce. V poslední řadě pak výše zmíněný dokument představuje zapojení ČR do rozvojových projektů EU a dalších mezinárodních organizací. (Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR, 2017)

3.2 Politika České republiky v oblasti poskytování humanitární pomoci a rozvojové spolupráce do zahraničí

3.2.1 Zákon č. 151/2010 Sb.

V České republice humanitární pomoc vymezuje v první řadě zákon č. 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon definuje podmínky pro realizaci rozvojové humanitární pomoci a rozvojové spolupráce v rámci zahraniční kooperace. Dále pak stanovuje roli a působnost orgánů státní správy a České rozvojové agentury pro tuto oblast.

V úvodu zákona jsou definovány základní pojmy zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoc (kapitola 3.1.). Dále pak zákon obsahuje podmínky vykonávání zahraniční rozvojové spolupráce. *„Zahraníční rozvojová spolupráce se uskutečňuje způsobem, který naplňuje stanovené cíle, zejména realizací rozvojových programů a projektů, vysíláním expertů, poskytováním vládních stipendií ke studiu na vysokých školách v České republice, peněžními dary do zahraničí, finančními příspěvky zahraničním institucím, mezinárodním organizacím a integračním seskupením a poskytováním zvýhodněných půjček a úvěrů.“* (zákon č. 151/2010 Sb.) Čtvrtý paragraf se věnuje poskytování humanitární pomoci. *„Humanitární pomoc do zahraničí se poskytuje způsobem, který účinně naplňuje její cíle, zejména poskytnutím potřebného majetku ve formě daru do postižené oblasti, zapojováním do záchranných operací vysíláním záchranářů nebo odborníků s potřebným vybavením podle zákona o integrovaném záchranném systému, peněžními dary do zahraničí, příspěvky mezinárodním organizacím a integračním seskupením a projekty humanitární pomoci.“* (zákon č. 151/2010 Sb.)

Co se týče pravidel pro nakládání s finančními prostředky pro danou problematiku, zde se zákon odkazuje na zákon o rozpočtových pravidlech a tyto výdaje se považují za tzv. další výdaje. Netýkají se jich ani nařízení

plynoucí ze zákona o rozpočtových pravidlech o programech a jejich financování ze státního rozpočtu. Úkolem vlády je stanovit finanční limit, do kterého nebude třeba jejího souhlasu k věnování finančního daru do zahraničí. (zákon č. 151/2010 Sb.)

Zákon č. 151/2010 Sb. definuje působnosti orgánů státní správy, které na problematice zahraniční rozvojové spolupráce pracují podle pravidel schválených vládou a zároveň ve shodě s koncepcí. Ministerstvo zahraničních věcí vypracovává návrh koncepce a zásad a roční plán, které pak předkládá vládě ke schválení. Dále MZV rozhoduje o poskytování finančních darů do zahraničí, koordinuje činnost orgánů státní správy a podporuje české subjekty, které se do provádění projektů rozvojové práce chtějí zapojit. Průběh všech výše zmíněných úkolů kontroluje a následně tvoří jejich hodnocení. Ministerstvo zahraničních věcí má dále úkoly i ve věci humanitární pomoci. Zákon 151/2010 Sb. říká, že: *„...poskytuje humanitární pomoc do států mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor a rozhoduje o jejím rozsahu a formě. Při rozhodování o poskytování materiální a záchranářské pomoci postupuje v součinnosti s Ministerstvem vnitra.“* (zákon č. 151/2010 Sb.) Na veškeré humanitární a rozvojové pomoci spolupracuje MZV v plné míře s institucemi Evropské unie a s Komisí evropských společenství. (zákon č. 151/2010 Sb.)

Česká rozvojová agentura (ČRA) byla zřízena MZV jako organizační složka státu pro plnění povinnosti v oblasti nejen rozvojové spolupráce, ale i humanitární pomoci do zahraničí. Jejím úkolem je uskutečňovat projekty s výše zmíněným zaměřením v souladu s požadavky MZV a plánem zahraniční rozvojové spolupráce. V poslední řadě ČRA poskytuje dotace subjektům z ČR pro projekty korespondující s plánem rozvojové spolupráce. (zákon č. 151/2010 Sb.)

Dalšími orgány státní správy hrající roli v oblasti humanitární pomoci jsou Ministerstvo vnitra (MV) a Správa státních hmotných rezerv (SSHR). Ministerstvu vnitra zákon ukládá povinnost poskytovat pomoc do států EU a

dalších států, které tvoří Evropský hospodářský prostor. O takto poskytnuté pomoci informuje MZV. Správa státních hmotných rezerv podle požadavků MV a MZV tvoří v kategorii pohotovostních zásob zásoby určené přímo pro humanitární pomoc do zahraničí. (zákon č. 151/2010 Sb.)

3.2.2 Další právní předpisy pro rozvojovou a humanitární pomoc

Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů ukládá Ministerstvu vnitra realizovat úkoly vedoucí k zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací a s tím související humanitární pomoci (se souhlasem MZV). Dalšími úkoly MV je zajišťovat kontaktní místo pro vyžádání humanitární pomoci postiženým státem a informovat příslušné mezinárodní organizace o silách a prostředcích, které je ČR schopna do zahraničí poskytnout. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Na zákon č. 239/2000 Sb., o IZS navazuje nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva. (Nařízení vlády č. 463/2000 Sb.)

Toto nařízení blíže popisuje finanční, hmotnou i organizační stránku zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací. V oblasti ochrany obyvatelstva definuje zdroje pro zabezpečení jejího fungování. Paragrafy pět a šest tohoto nařízení se pak věnují poskytování, přijímání a organizaci humanitární pomoci. Co se organizování humanitární pomoci týče, souhrn nabídek a požadavků spravují státní orgány, orgány územních samosprávných celků a humanitární organizace. Nařízení zároveň těmto institucím ukládá povinnost zacházet s humanitární pomocí tak, aby se předešlo jejímu zneužití i znehodnocení. Zároveň je nutné neodkladně řešit komu a jak má být ta konkrétní humanitární pomoc doručena. Sbírkou humanitární pomoci organizují humanitární organizace podle zájmu a situace v postižených oblastech. Vybrané dary jsou uloženy ve skladech

organizačních složek státu nebo ve vybraných případech přímo ve skladech humanitárních organizací. (Nařízení vlády č. 463/2000 Sb.)

Následující právní předpisy se sice nevěnují problematice humanitární a rozvojové pomoci ve velkém rozsahu, přesto ale obsahují důležité informace:

- zákon č. 320/2015 Sb., o HZS ČR – spolupráce s mezinárodními organizacemi, zahraničními orgány nebo osobami,
- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně – zahraniční spolupráce HZS,
- usnesení vlády ČR č. 458 z roku 2001, – k návrhu Zapojení České republiky do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci,
- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky – plnění humanitárních úkolů, zejména výpomoc s leteckou dopravou a přepravou,
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech – financování zahraniční pomoci,
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – podmínky fungování právnické osoby (spolek, nadace, nezisková organizace, obecně prospěšná společnost apod.),
- zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách – detailní podmínky pro pořádání veřejných sbírek. (USAR, 2022)

Zmínky a odkazy na téma humanitární pomoc najdeme v řadě dalších zákonů, vyhlášek a usnesení, tato kapitola popisuje jen ty nejpodstatnější z nich.

3.2.3 Proces zapojování České republiky do zahraniční humanitární pomoci

Kromě výše zmíněných zákonů je celý proces popsán zejména v dokumentu Zapojení České republiky do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci, který byl přijat usnesením vlády ČR č. 458 ze dne 9.

května 2001. Co se týče samotného schvalování zahraniční pomoci, dá se rozdělit do pěti fází:

1. Prvotní informace o vzniku mimořádné události

Informace o vzniku mimořádné události a potřebě humanitární pomoci mohou ústřední správní úřady získat několika způsoby:

- přímou žádostí o pomoc,
- z médií,
- od mezinárodní organizace,
- od zastupitelského úřadu.

2. Vyhodnocení získaných informací o mimořádné události

MV a MZV konzultují prvotně získané informace. Spolu s ostatními zainteresovanými ministerstvy a ústředními správními úřady hodnotí, zda je Česká republika schopna požadovanou pomoc v daném rozsahu poskytnout. Probíhá plánování faktického poskytnutí pomoci a jsou informovány příslušné síly a prostředky, kterých se věc týká.

3. Rozhodnutí o poskytnutí zahraniční pomoci

Rozhodnutí o poskytnutí pomoci závisí na ministrech vnitra a zahraničních věcí. Pokud se jedná o poskytnutí finančních prostředků, je celá věc v gesci ministra zahraničních věcí. V případě věcné pomoci toto rozhodnutí připadá na ministra vnitra, který zároveň uvede, jaké položky je ČR schopna nabídnout.

4. Aktivace sil a prostředků pro zahraniční pomoc

Po rozhodnutí o realizaci pomoci, je nutné celý proces zaktivovat. To probíhá podle předem připravených modelových postupů. Patří sem vše od přípravy nezbytné dokumentace, přes shromáždění a balení věcné pomoci až po kontaktování odborníků. Pokud humanitární pomoc spočívá ve vyslání záchranné jednotky, je

celý postup pro pracovní skupinu štábu MV-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR podstatně složitější.

5. Realizace zahraniční pomoci

Humanitární pomoc, ať už se jedná o jakoukoliv její formu, opouští plánovaným způsobem území ČR a v místě určení se zapojuje do provádění záchranných a likvidačních prací.

(MZV, 2010)

3.3 Mezinárodní organizace a instituce se zaměřením na humanitární a rozvojovou pomoc, kterých je ČR členem

Neodmyslitelnou složkou mezinárodní pomoci jsou finance. To kromě výše zmíněné bilaterální a multilaterální zahraniční pomoci přidává další způsob dělení a to na vládní a nevládní. „*Zatímco nevládní pomoc se spoléhá na soukromé dárce, nadace či charitativní organizace, vládní, tedy oficiální rozvojová pomoc (Official Development Assistance, ODA), je financována ze státního rozpočtu.*“ (Djakoualno, Bláha, 2011, str. 2) Z vysvětlení rozdílu podle Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby vyplývají jak výhody, tak i nevýhody jednotlivých způsobů financování. Pokud je daná pomoc financována ze státního rozpočtu, může vedoucí projektu počítat se stálostí darovaných financí. Na druhou stranu zejména v případě válečných konfliktů státní způsob financování nebývá výhodou. Zahraniční pomoci totiž v tu chvíli chybí nestrannost, která by za jistých okolností mohla být důvodem k útoku jedné ze stran konfliktu na poskytovatele humanitární či rozvojové pomoci. (Djakoualno, Bláha, 2011)

3.3.1 Mezinárodní organizace financované z vládních zdrojů

Poskytovat humanitární a rozvojovou pomoc musí mezinárodní organizace dle jejich interních předpisů a pravidel. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně rozsáhlou problematiku, většina mezinárodních institucí tomu přizpůsobila svoji strukturu a vytvořila odbory zaměřené pouze na tuto problematiku. Mezi největší instituce s humanitárním zaměřením patří:

- OSN - Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA),
- Světová zdravotnická organizace (WHO),
- Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR),
- Světový potravinový program (WFP),
- OCHA vypracoval koordinační mechanismus pro aktivity jednotlivých zemí v případě naléhavých humanitárních situací,
- Evropská unie - Úřad pro humanitární pomoc (ECHO),

- NATO - Euro-atlantické středisko pro koordinaci reakcí při katastrofách (EADRCC) a další (MZV, 2010, Baštecká, 2005).

Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) je orgánem Organizace spojených národů. Za účelem komplexnější humanitární reakce na mimořádné události se OSN rozhodlo valným shromážděním v roce 1991 tímto úřadem nahradit dosavadní Úřad koordinátora pro pomoc při katastrofách. Hlavní úkoly OCHA spočívají v koordinaci humanitární reakce a rozvojové politiky a zajištění jejich financování. OCHA je dále hlavním kontaktním místem OSN pro velké katastrofy. Za tímto účelem má pobočky rozmístěné na všech kontinentech a zaměstnance ve více než 60 zemích po celém světě. OSN podporuje OCHA pouze 5 % svého ročního rozpočtu. Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí proto zůstává závislý zejména na příspěvcích členských států, víceméně stálé skupiny 30 dárcovských zemí, a Evropské komise. Co se týče podpory regionu jihovýchodní Asie, v předešlých deseti letech OCHA pomáhala během přírodních katastrof zejména na Filipínách a v Indonésii. V dnešní době se věnuje stálé pomoci v Myanmaru. (MVČR, 2020, OCHA, nedatováno)

Euroatlantické koordinační středisko pro řešení situace při katastrofách (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre, EADRCC) je civilním mechanismem NATO. Funguje jako zprostředkovatel nabídek a žádostí o pomoc mezi členskými a partnerskými zeměmi. Humanitární pomoc EADRCC poskytuje výhradně:

- členským státům,
- partnerským státům,
- členům Istanbulske iniciativy pro spolupráci,
- zemím Středomořského dialogu
- státům, kde se NATO vojensky angažuje.

Při plnění úkolů úzce spolupracuje s OCHA, který má však v koordinaci mezinárodní pomoci primární roli. Středisko je navrženo jako regionální koordinační mechanismus, který podporuje a doplňuje úsilí OSN a EU. EADRCC je zaměřeno zejména na humanitární pomoc v případě přírodních katastrof, ale i tragédií způsobených člověkem. Ovšem vzhledem k tomu, že žádná ze zemí jihovýchodní Asie nespĺňuje podmínky, EADRCC pomoc do této oblasti nezprostředkovává. (NATO, nedatováno)

Generální ředitelství pro evropskou humanitární pomoc a civilní ochranu (Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, DG ECHO) je orgán zřízený Evropskou komisí. Zaměřuje se na poskytování humanitární pomoci obětem přírodních a člověkem způsobených katastrof v Evropě i mimo ni. Činnost a poskytování pomoci DG ECHO je financováno z rozpočtu EU. Co se týče organizace pomoci samotné, DG ECHO má rozmístěny pobočky ve 40 státech a kromě toho spolupracuje s více jak 200 partnery jak nevládní, tak vládní podstaty. Do regionu jihovýchodní Asie putuje pomoc zejména kvůli opakujícím se přírodním katastrofám. DG ECHO tak v uplynulých letech zprostředkovala pomoc ve Vietnamu, Laosu, Kambodži, Myanmaru nebo na Filipínách. (European Union, 2015, ECHO, nedatováno)

Dětský fond OSN (United Nations Children's Fund, UNICEF) je agentura OSN zaměřená na poskytování humanitární a zejména rozvojové pomoci dětem po celém světě. UNICEF jsou realizovatelné jen díky finančním darům vlád a soukromých dárců. Mezi hlavní aktivity UNICEF patří prevence nemocí, poskytování léčby dětem a matkám s HIV, zlepšování výživy dětí a matek, zlepšování hygieny, podpora vzdělávání, poskytování nouzové pomoci v reakci na katastrofy a prosazování práv dětí. UNICEF klade důraz na aktivní spolupráci s vládou v hostitelské zemi, se kterou vytváří pětiletou strategii. V oblasti jihovýchodní Asie pracuje UNICEF zejména na podpoře práv dětí a žen v Kambodži, Indonésii, Malajsii, Myanmaru, Thajsku, Vietnamu, Východním Timoru a na Filipínách. (UNICEF, 2021)

3.3.2 Humanitární organizace působící v jihovýchodní Asii

Pokud je řeč o humanitárních organizacích, jedná se zpravidla o nestátní neziskové organizace zaměřené právě na humanitární nebo rozvojovou pomoc. Již jejich název napovídá, že jde o organizace, které nevznikají za účelem zisku. Pokud nějaký zisk generují, bývá investován zpět do jejich zájmové činnosti. Zřizovatelem takovéto organizace může být soukromá fyzická či podnikající právnická osoba jako občanské sdružení, nadace nebo církev. Fungování humanitárních organizací je z ekonomického hlediska závislé na:

- poskytování vlastních služeb a prodeji výrobků (benefiční koncerty, předměty s logem organizace apod.),
- státních dotacích, obecních grantech a krajských příspěvcích,
- darech od občanů, firem a nadací,
- dobrovolnické činnosti. (Taková jsme, 2022, Kyselák, 2014, Šimková, 2012)

Takovýchto organizací je bezpochyby nespočet. Tato podkapitola se věnuje vybraným, největším, neziskovým organizacím, které působí v České republice a zároveň se podílí na rozvoji a pomoci zemím oblasti jihovýchodní Asie.

Člověk v tísni je česká humanitární, rozvojová a lidskoprávní organizace. Pod nynějším názvem funguje něco málo přes 20 let, ovšem se svou činností začala již v roce 1992. Za tu dobu pozitivně ovlivnila životní úroveň lidí ve více jak 30 zemích Evropy, Asie a Afriky. Nicméně aktivně se věnuje i tuzemským problémům. (Člověk v tísni, 2020)



Obrázek 1 Logo organizace Člověk v tísni
(Světová škola, 2022)

Mezi nejtypičtější činnosti, kterými se organizace Člověk v tísni zabývá jsou: zajištění dočasného přístřeší, budování uprchlických táborů, distribuce potravin, pitné vody a hygienických potřeb, zajištění základního lékařského ošetření, obnova školní výuky (v některých případech provizorní), psychosociální pomoc, rekonstrukce škol a jiných mimořádnou událostí poškozených zařízení. Z výčtu činností vyplývá, že Člověk v tísni kromě poskytování humanitární pomoci bojuje základní lidská práva, zejména pak s chudobou, diskriminací a nedostupností základního vzdělání. (Člověk v tísni, 2020, Smetana, 2013)

Aktuální dlouhodobé projekty Člověk v tísni v regionu jihovýchodní Asie:

- Myanmar

V Myanmaru organizace Člověk v tísni působí od roku 1997. Podstata pomoci je jak humanitární (od cyklonu v roce 2008), tak rozvojová – především se jedná o vzdělávání v oblastech postižených válečným konfliktem a finanční podporu místních občanských organizací pomáhajících přímo v postižených komunitách. (Člověk v tísni, 2020)

- Kambodža

V Kambodži organizace Člověk v tísni poskytuje pomoc od roku 2008. Podporuje zemědělce v aplikování principů dlouhodobého udržitelného rozvoje a posilování místního trhu. Pomocí vzdělávacích programů zlepšuje přístup k pitné vodě a hygieně a edukuje čerstvé maminky v péči o dítě. V neposlední řadě se snaží u místních obyvatel posílit schopnost překonávat přírodní katastrofy, s čímž souvisí i zavedení systému varování před budoucími katastrofami. V případě, že nějaká přírodní katastrofa Kambodžu postihne, je pro Člověka v tísni samozřejmostí poskytnout také humanitární pomoc. (Člověk v tísni, 2020)

- Filipíny

Pomoc organizace Člověk v tísni na Filipínách začala poté, co souostroví v roce 2013 zasáhl tajfun. Spočívá v dlouhodobé obnově zdrojů obživy a podpoře místních lidskoprávních organizací. Kromě toho je snaha zajistit přístup k obnovitelným zdrojům energií, aby v případě dalších živelních katastrof byli obyvatelé postižené oblasti schopni se sami s danou situací vyrovnat. V neposlední řadě organizace Člověk v tísni pomáhá řešit problémy vzniklé v souvislosti s pandemií COVID-19. (Člověk v tísni, 2020)

ADRA je mezinárodní humanitární organizace, která pomáhá lidem v nouzi po celém světě. ADRA Česká republika vznikla v roce 1992 jako součást již fungující mezinárodní sítě organizací ADRA, jež byla založena o necelých 40 let dříve v USA. Co se týče činnosti ADRA v tuzemsku, organizace koordinuje dobrovolníky, kteří pomáhají seniorům, dětem a lidem se zdravotním postižením. Dále poskytuje humanitární pomoc během živelních katastrof, zejména při povodních a klade důraz také na poskytování psychosociální pomoci. (ADRA, 2020-2022, Procházka, Švanda, 2006)



Obrázek 2 Logo organizace ADRA

(Světová škola, 2022)

V zahraničí vede ADRA zpravidla roční, případně dvouleté, projekty humanitárního i rozvojového charakteru. Tyto projekty zpravidla cílí na ty nejodlehlejší oblasti. ADRA vede místní obyvatele k aktivnímu zapojení se do projektů a v ideálních případech místní komunity jejich vedení sami přebírají. Cílem je, aby se místní obyvatelé stávali čím dál tím méně závislí na vnější pomoci. Od roku 2010 ADRA takto pomáhala v Myanmaru, Indonésii, Bangladéši, Thajsku nebo na Filipínách. (ADRA, 2020-2022)

Své dlouhodobé projekty ADRA v těsné blízkosti jihovýchodní Asii zaměřila na Bangladéš. Do současnosti zde vede dva - BanglaKids a Čalantika. BanglaKids je rozvojový program, který pomocí adopce na dálku otevírá bangladéšským dětem cestu k dosažení vzdělání. Zároveň je snaha zajistit potravinovou a lékařskou pomoc i rodinám adoptovaných dětí. Čalantika je

vzdělávací centrum pojmenované podle slumu, ve kterém sídlí. Hlavní myšlenkou tohoto vzdělávacího centra je poskytnout dětem z nejchudších poměrů možnost dosáhnout alespoň základního vzdělání (tj. 1.-5. ročník školní docházky) a umožnit jim i další studium. Aby projekt Čalantika fungoval, je nezbytné edukovat i rodiny samotných dětí. Konají se tak pravidelně kurzy gramotnosti a semináře zaměřené na oblast zdraví, hygieny a důležitosti vzdělání. (BanglaKids, 2022, Čalantika, 2022, ADRA, 2020-2022)

Lékaři bez hranic jsou humanitární organizací poskytující zejména zdravotnickou pomoc lidem postiženým konflikty, přírodními katastrofami, epidemiemi a zpřístupňují zdravotní péči v odlehlých oblastech. Česká kancelář Lékařů bez hranic funguje od roku 2006. V roce 2019 Lékaři bez hranic působili na misích v Indonésii, Kambodži, Malajsii, Myanmaru, Thajsku a na Filipínách (Lékaři bez hranic, nedatováno).



Obrázek 3 Logo organizace Lékaři bez hranic

(Lékaři bez hranic, nedatováno)

Kromě výše popsaných humanitárních organizací v zemích jihovýchodní Asie aktivně pomáhá řada dalších. Jsou mezi nimi třeba Magna, Český červený kříž, Charita Česká republika nebo Malteser International.

3.4 Charakteristika regionu jihovýchodní Asie

3.4.1 Obecná charakteristika regionu

V přesném vymezení regionu jihovýchodní Asie existují jisté rozepře. Obecně se ale jedná o oblast poloostrova Zadní Indie, Malajského poloostrova a Malajského souostroví. Nebo ještě jednodušeji řečeno, země ležící východně od Indie a jižně od Číny. Jihovýchodní Asie se dělí na pevninskou a ostrovní část. Na pevnině najdeme státy Myanmar, Thajsko, Laos, Vietnam, Kambodžu a část Malajsie. Ostrovní část tvoří zbylý kus Malajsie, Indonésie, Singapur, Filipíny, Brunej a Východní Timor. (Ficek, 2019, Kartografie Praha, 2009)

Kromě Thajska byly všechny státy až do konce druhé světové války koloniemi evropských států. Během jejich postupného osamostatnění jejich vývoj ovlivnilo zejména náboženství. V dnešní době je oblast jihovýchodní Asie, co se náboženství týče, rozmanitá. Setkáme se zde zejména s islámem, buddhismem, hinduismem a v menší míře i s křesťanstvím. Přestože islám i křesťanství jsou ve zdejších oblastech přizpůsobeny místní kultuře a zvyklostem, bývají i v dnešní době častým zdrojem napětí. (Vavroušková, Marková, Holman, Bečka, 2005)

Dříve zmíněnou definici této oblasti podporuje i existence politicko-ekonomické organizace Sdružení národů jihovýchodní Asie (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN). Organizace ASEAN byla založena v 70. letech 20. století jako reakce na druhou světovou válku. Původní myšlenkou bylo, aby zapříčinila nástupu komunistického režimu. V dnešní době jsou však členem již všechny výše zmíněné státy nehledě na jejich politické ideologie. Výjimkou je Východní Timor, ten se o členství uchází od roku 2006. Cílem ASEAN je zajistit stabilitu, urychlit hospodářský růst a všeobecný rozvoj regionu. (ASEAN, 2020)

3.4.2 Podstata hlavních současných humanitárních problémů jihovýchodní Asie

Jihovýchodní Asie bezpochyby patří mezi oblasti s největší pravděpodobností vzniku katastrofy na světě. Tato oblast musí rok co rok čelit snad všem typům neštěstí, které známe. Přírodní katastrofy jako jsou záplavy, tajfuny, tsunami, sopečné erupce nebo zemětřesení bohužel nejsou jedinými. Jihovýchodní Asie se potýká i s hladomorem, epidemiemi nebo válečnými konflikty. (Člověk v tísni, 2020, Madu, Kuei, 2018)

Ani ve sledovaném období mezi lety 2010-2020 se přírodní katastrofy jihovýchodní Asii nevyhnuly. Záplavy se zopakovaly hned několikrát a nejvíce postihly Filipíny, Thajsko a Myanmar. Na Filipínách a Vietnamu pak způsobily i rozsáhlé sesuvy půdy. Opět Filipíny byly v roce 2013 zasaženy tajfunem. K poslední rozsáhlé katastrofě došlo v Indonésii, kde zemětřesení způsobilo vlnu tsunami. (MZV, 2011-2021)

Válečné konflikty v posledních letech probíhaly hlavně na území Myanmaru. Šlo o konflikty, které měly za následek hromadné vysídlování zasažené oblasti. Někteří civilisté hledali bezpečí v jižnějších částech Myanmaru, nemálo osob pak odešlo do sousední Bangladéše. Celá situace však vyvolala poměrně rozsáhlou komplexní krizi. Věci bohužel nepřidal ani fakt, že jihovýchodní Asie a její blízké okolí se rozkládá hned na čtyřech tektonických deskách. Tato oblast tak patří mezi tři seizmicky a vulkanicky nejaktivnější na světě. Právě tento skutečnost má za následek většinu přírodních katastrof, ke kterým zde dochází. Nelze jim příliš snadno předcházet. Jednou z nadějí je zavádění systému předčasného varování před vznikem katastrofy, který dokáže zabránit přinejmenším ztrátám na životech. Nešťastná kombinace výše zmíněných problémů vyústila v humanitární krizi. Hladomor, úpadek zdravotní péče a školství, extrémní chudoba a epidemie jsou nepřímými následky, které jdou ruku v ruce s celou humanitární krizí a ještě více ji prohlubují. (Člověk v tísni, 2020, Princová, 2014)

4 METODIKA

Výchozím podkladem pro vypracování teoretické části byla literární rešerše. Pomocí relevantních zdrojů – právních předpisů, odborné literatury, vědeckých článků a oficiálních webových stránek příslušných organizací byl vytvořen ucelený přehled o současném stavu fungování humanitární pomoci a rozvojové spolupráce v České republice.

V následující části této práce bude využito více výzkumných metod – analýza, syntéza, analýza časové řady a komparace. Data pro vypracování těchto metod budou převzata z výročních zpráv Ministerstva zahraničních věcí, výročních zpráv České rozvojové agentury, databáze Českého statistického úřadu, databáze The European Emergency Disaster Response Information System (EDRIS), databáze Eurostat a protokolů hodnotící komise pro dotační výběrová řízení MZV.

Nejvíce užívanými metodami budou analýza a syntéza. Analýza je způsob, jak postupným dělením dané informace docházíme až k jejímu úplnému základu, který se pak jednodušeji zkoumá. Této metody bude využito mimo jiné pro zjištění celkového stavu zahraniční humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky. Oproti tomu syntéza představuje opak analýzy. Jedná se o postup, při kterém dochází ke slučování jednotlivých informací, které vede k dosažení komplexních celistvých informací o dané problematice. Syntézy bude využito na příklad při výpočtu reálné hodnoty zahraniční pomoci ve vztahu k HDP.

Další metody budou použity pro data, která jsou objektivně srovnatelná. Metoda analýza časové řady bude primárně zobrazena jako sloupcový či pruhový graf a analyzována pouze vizuálně. Ve složitějších případech analýza proběhne pomocí výpočtu elementární charakteristiky časové řady tedy: první diference, druhé diference, tempa růstu, průměrného tempa růstu a průměrné hodnoty. Pro metodu komparace budou opět využity primárně grafy, případně přehledné zobrazení dat v podobě tabulky. Porovnávána

budou na příklad data o rozsahu zahraniční humanitární pomoci vybraných zemí nebo skutečné a plánované výdaje na rozvojovou spolupráci se zeměmi z oblasti jihovýchodní Asie.

V závěrečné části práce bude pro doplnění poznatků využita poslední metoda, - rozhovor. Rozhovory byly vedeny se zástupci humanitárních organizací na podkladě předem připravených otázek. Tématem rozhovorů byl proces poskytování humanitární pomoci a rozvojové spolupráce do oblasti jihovýchodní Asie, dále obsahoval otázky zaměřené na zkušenosti a financování takovýchto projektů. Žádný z respondentů si nepřál, aby být konkrétně jmenován a budou tedy vystupovat pod názvem příslušné organizace.

5 VÝSLEDKY

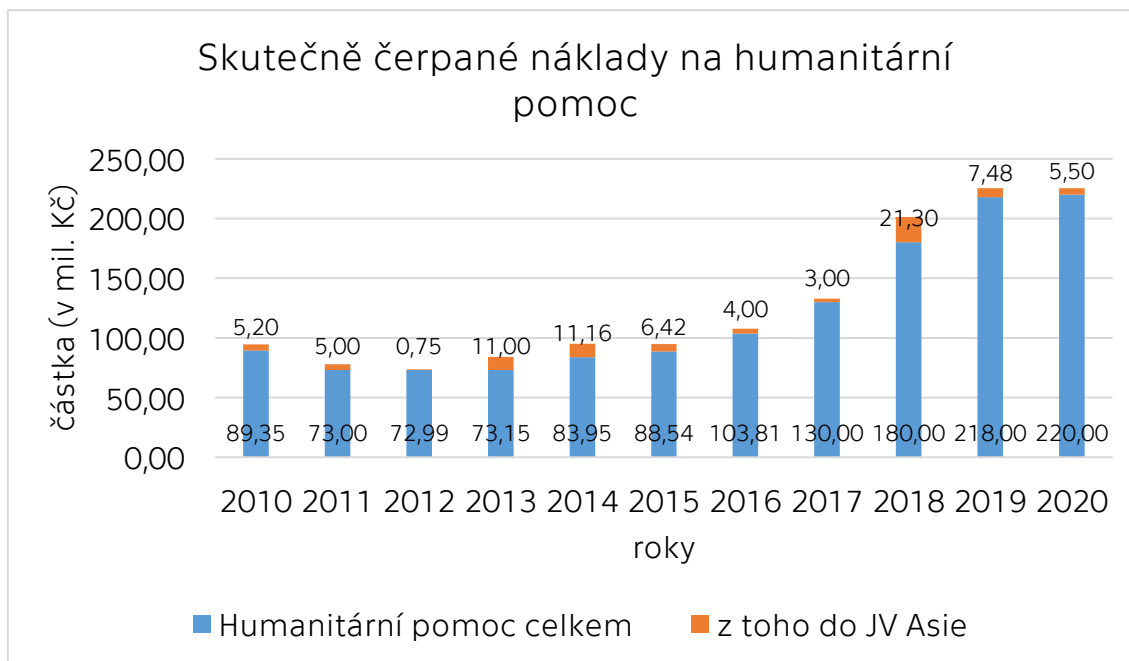
5.1 Státní pomoc České republiky do oblasti jihovýchodní Asie

Tato kapitola se věnuje popisu humanitární pomoci a rozvojové spolupráce směřované z České republiky do jihovýchodní Asie v období mezi roky 2010 a 2020. Budou zde popsány konkrétní účely a rozsah všech forem humanitární pomoci v jednotlivých letech, analyzovány žádosti českých humanitárních organizací o dotace MZV, vyhodnoceno procentuální zastoupení subjektů konečné realizace pomoci a rozbor vývoje rozvojové spolupráce. Data jsou čerpána zejména z výročních zpráv a dokumentů MZV a České rozvojové agentury.

5.1.1 Finanční pomoc ČR obecně

Pro úplnější přehled o zahraniční pomoci České republiky se následující kapitola se zabývá veškerou pomocí, kterou ČR ve vybraném období poskytla do zahraničí. Zkoumaná data jsou zvláště rozdělena na humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci a obsahují kromě konkrétní pomoci ČR zároveň i veškeré dotace, které ČR poskytla neziskovým organizacím k humanitárním či rozvojovým účelům.

Během sledovaného období ČR na zahraniční finanční humanitární pomoc věnovala více než 1,33 miliardy korun ze svého rozpočtu. Průměrně bylo na humanitární potřeby ročně vynaloženo 121,16 milionu korun. Největší složku samozřejmě představovala pomoc samotná. Zmíněné částky ale pokrývají také náklady na logistiku a další výdaje nezbytné pro dopravení humanitární pomoci na určené místo. Následující graf znázorňuje, jaké částky (v mil. Kč) byly v jednotlivých letech využity a jakou část z toho představovala pomoc směřovaná do jihovýchodní Asie.

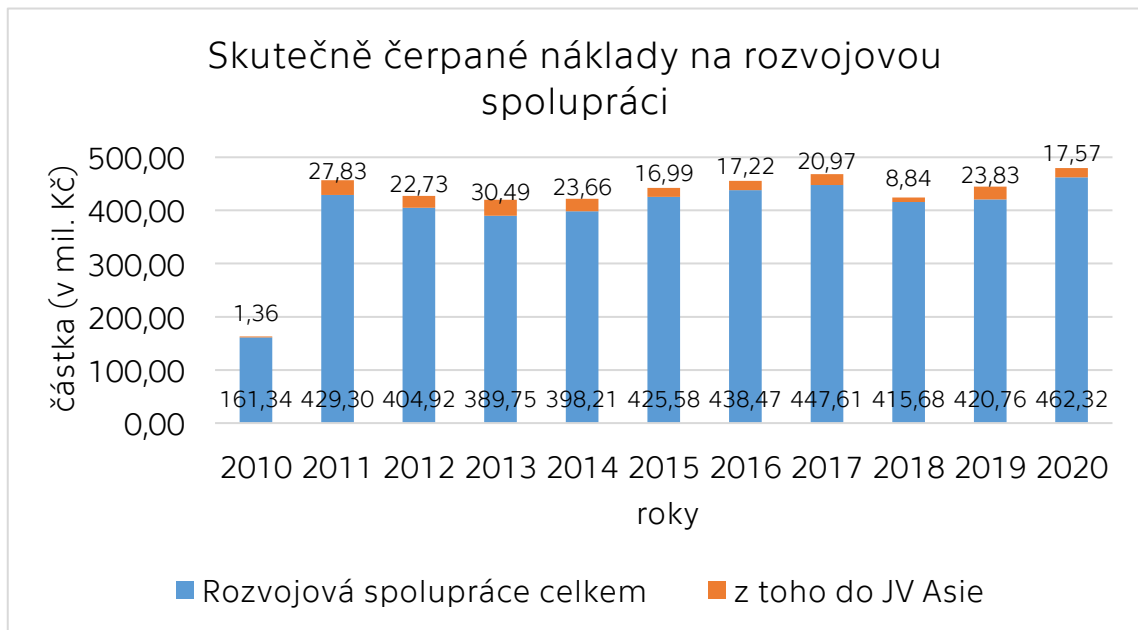


Graf 1 Skutečně čerpané náklady na humanitární pomoc

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Ve vybraném období mezi lety 2010 a 2020 se Česká republika, převážně cestou České rozvojové agentury, věnovala také zahraniční rozvojové spolupráci. Za 11 let dosahovaly skutečné náklady bezmála 4,4 miliardy korun českých (4,39 mld. Kč). Průměrně za jeden rok pak ČR poskytla dotace ve výši necelých 400 mil. Kč.

Následující sloupcový graf obsahuje zpracování výdajů na rozvojovou spolupráci rok po roce. Stejně jako u grafu předchozího, je v základně jednotlivých sloupců zobrazena vydaná částka pro daný rok. Na vrcholu sloupce pak najdeme jaká část z toho byla poskytnuta zemím JV Asie.

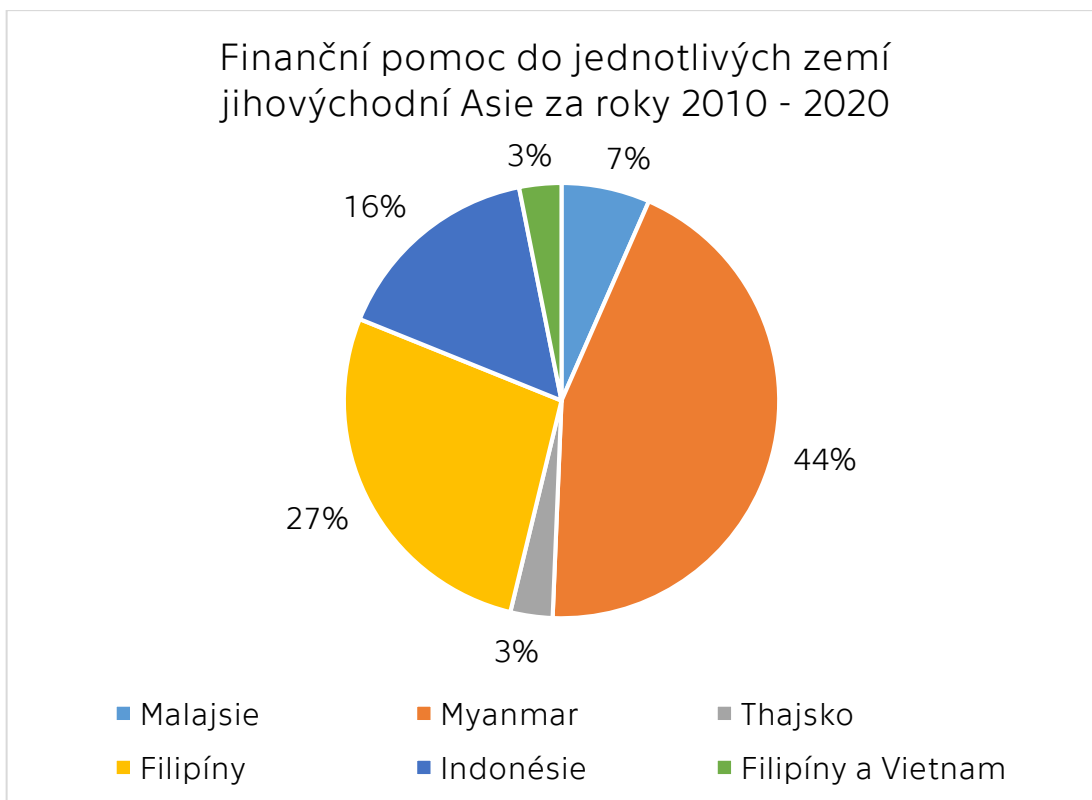


Graf 2 Skutečně čerpané náklady na rozvojovou spolupráci
(ČRA, 2021, vlastní zpracování)

5.2 Humanitární pomoc do JV Asie

Celkem bylo za roky 2010 až 2020 do jihovýchodní Asie v rámci humanitární pomoci věnováno Českou republikou 79 830 799 korun českých. Průměrně to znamená více než 7,25 milionu ročně. Finanční pomoc se dostala do Malajsie, Myanmaru, Thajska, Filipín, Indonésie a Vietnamu. Nejčtenějším důvodem, kvůli kterému jednotlivé části jihovýchodní Asie potřebovaly zahraniční pomoc, bylo řešení následků přírodních katastrof. Druhým nejčastějším důvodem pomoci byla podpora obětí ozbrojených konfliktů, od základních potřeb uprchlíků až po obnovu zpusťšených škol a zdravotnických zařízení. V návaznosti na to je další nezanedbatelnou položkou také řešení komplexních krizí. Právě dlouhodobější podpora cestou humanitární pomoci se často mísí s rozvojovou spoluprací. Tato podkapitola se věnuje pomoci, která je financovaná z humanitárního rozpočtu.

Následující graf procentuálně zobrazuje, jak velký podíl finanční pomoci byl směřován do které ze zemí. Hned na první pohled je zjevné, že nejvyšším obnosem byl podpořen Myanmar. Druhou nejvíce podporovanou zemí pak byly Filipíny s 27 % celkové finanční pomoci za sledované roky. Na druhé straně stojí země Laos, Kambodža, Singapur, Brunej a Východní Timor. Těm ve sledovaném časovém období žádná finanční humanitární pomoc ze strany České republiky nebyla poskytnuta. Pro větší přehlednost tedy v koláčovém grafu zobrazeny nejsou.



Graf 3 Finanční pomoc do jednotlivých zemí jihovýchodní Asie za roky 2010 až 2020

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Tabulka zobrazená níže obsahuje všechny státy jihovýchodní Asie a zároveň veškerou finanční humanitární pomoc, kterou Česká republika prostřednictvím MZV poskytla. Země jsou v tabulce seřazeny dle výše příspěvku. Přestože jsou všechny země v tabulce vypsány jednotlivě, v jednom z řádků najdeme dvě země dohromady. Jedná se o Vietnam a Filipíny, kterým byla poskytnuta společná humanitární pomoc. Z dostupných materiálů není možné rozlišit, jakým způsobem byla tato finanční částka mezi ně dělena.

Tabulka 1 Finanční humanitární pomoc do jednotlivých zemí JV Asie

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Finanční humanitární pomoc do jednotlivých zemí JV Asie	
stát	částka (v Kč)
Myanmar	35 186 876,00
Filipíny	21 813 923,00
Indonésie	12 580 000,00
Malajsie	5 250 000,00
Thajsko	2 500 000,00
Filipíny a Vietnam	2 500 000,00
Laos	0,00
Vietnam	0,00
Kambodža	0,00
Singapur	0,00
Brunej	0,00
Východní Timor	0,00
celkem	79 830 799,00

5.2.1 Humanitární pomoc do JV Asie v jednotlivých letech

Náplní následující kapitoly je rozebrání finanční pomoci v jednotlivých letech, včetně účelu, darované částky a subjektů, které pomoc realizovaly.

Každým rokem, kromě jasně přiřaditelné finanční humanitární pomoci, Česká republika podpořila několik zemí z různých částí světa jednou společnou částkou. Nejčastěji tato pomoc proběhla cestou vybrané mezinárodní humanitární organizace za účelem řešení komplexních krizí, které mnohdy překračují hranice jednotlivých států. Z dostupných zdrojů nebylo možné dohledat, jaká část tohoto příspěvku byla ve finální fázi určena některé ze zemí JV Asie, a proto tato pomoc není zařazena v jednotlivých souhrnech.

2010

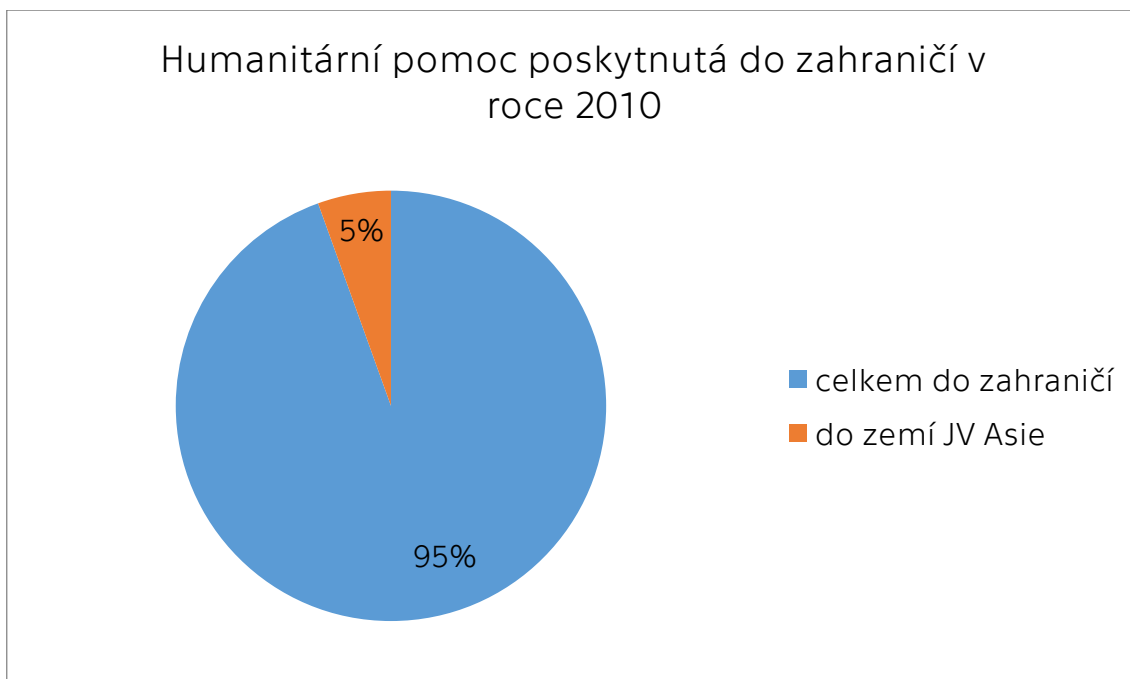
V roce 2010 byly ministrem zahraniční schváleny celkem tři zahraniční dotace v celkové výši 5,2 mil. Kč. V rámci podpory základní zdravotní péče a potravinové pomoci bylo poskytnuto 2,5 mil. Kč do Myanmaru. Tento příspěvek byl zpracován humanitární organizací Člověk v tísni, která pomoc směřovala do příhraničních oblastí s Thajskem. Druhá vlna finanční pomoci do Myanmaru byla zaměřena na pomoc obětem hladomoru v příhraničních oblastech s Indií. Příspěvek ve výši 2 mil. Kč předán místní lidsko-právní organizaci. Poslední dotace ve výši 700 tisíc Kč mířila do Malajsie na péči o barmské uprchlíky. Nevládní humanitární organizace Taiwan Tzu-Chi Foundation tyto finance využila na podporu terénního vzdělávání barmských uprchlíků.

Tabulka 2 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2010

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2010		
stát	částka (v Kč)	účel
Malajsie	700 000,00	barmští uprchlíci
Myanmar	2 500 000,00	komplexní krize
Myanmar	2 000 000,00	hladomor
celkem	5 200 000,00	-

Celkem za rok 2010 Česká republika na zahraniční humanitární pomoc věnovala 89,35 mil. Kč. Následující graf ukazuje, že na pomoc jihovýchodní Asii bylo určeno 5 % ročního rozpočtu.



Graf 4 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2010

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Kromě výše zmíněných zahraničních dotací byla schválena pomoc v celkové výši 18 046 898 Kč orientovaná na řešení komplexní krize v Myanmaru a dalších šesti zemích světa. Tuto pomoc distribuovali ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita ČR a Lékaři bez hranic CZ.

2011

V roce 2011 byly opět odsouhlaseny tři humanitární projekty. V Malajsii bylo navázáno na projekt z předešlého roku a prostřednictvím Taiwan Tzu-Chi Foundation Česká republika poskytla 800 tisíc Kč na práci s barmskými uprchlíky.

Thajsko a Filipíny v tomto roce postily záplavy. Pro účely zabezpečení základních životních potřeb osob zasažených záplavami tak ČR darovala Thajskému červenému kříži 2,5 mil. Kč. Cestou Mezinárodního červeného kříže a Červeného půlměsíce byly podpořeny také Filipíny přes 1,7 mil. Kč.

Tabulka 3 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2011

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2011		
stát	částka (v Kč)	účel
Malajsie	800 000,00	barmští uprchlíci
Thajsko	2 500 000,00	záplavy
Filipíny	1 713 923,00	záplavy
celkem	5 013 923, 00	-

Z následujícího grafu vyplývá, že v roce 2011 částka přes 5 mil. Kč odpovídala 6 % ročního rozpočtu ČR pro zahraniční humanitární pomoc.



Graf 5 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2011

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

I v tomto roce se ministerstvo zahraniční rozhodlo přispět k řešení komplexní krize. Do Barmy, Etiopie, Konga a Srí Lanky tedy celkem Česká republika darovala přes 15,5 mil. korun českých. Tuto pomoc opět

zprostředkovali ADRA ČR, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita ČR a Lékaři bez hranic.

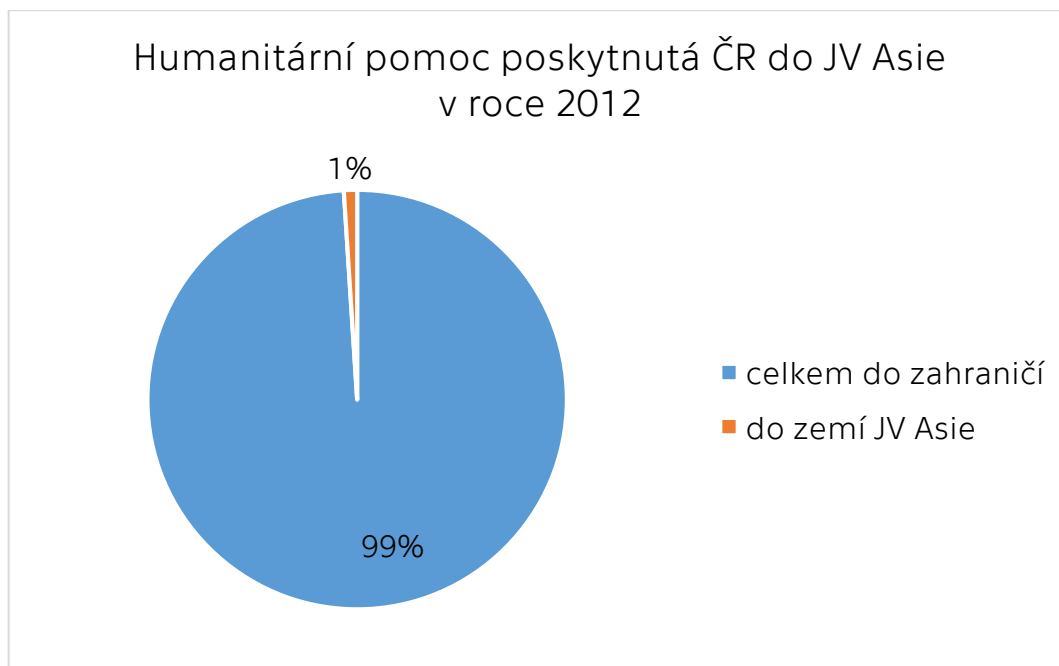
2012

Během roku 2012 oblast jihovýchodní Asie nepostihly žádné závažné přírodní katastrofy, které by vyžadovaly zahraniční pomoc. Jedinou částkou, kterou tedy Česká republika přispěla konkrétní zemi, bylo 750 tisíc korun pro Malajsii. To z celkového ročního závazku tvoří jedno procento darovaných finančních prostředků. Realizátorem humanitární pomoci byla stejně jako v předešlých letech Taiwan Tzu-Chi Foundation. V tomto roce se zaměřila na vzdělávání dětí barmských uprchlíků v terénních nevládních školách.

Tabulka 4 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2012

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2012		
stát	částka (v Kč)	účel
Malajsie	750 000,00	barmští uprchlíci
Celkem	750 000,00	-



Graf 6 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2012

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Co se týče finančního příspěvku zemím, které se potýkají s komplexní humanitární krizí, v roce 2013 se ČR rozhodla podpořit Myanmar, Afghánistán, Jižní Súdán a Konžskou demokratickou republiku. Celkově na tuto pomoc vynaložila 22,8 mil. Kč.

2013

V minulém roce byla schválena dvě dotační řízení do Myanmaru. Projekt organizace ADRA s dvoumilionovou dotací měl za cíl primárně obnovu zdravotní péče v postkonfliktních oblastech. Člověk v tísně se stejnou dotační částkou rozhodl pro zajištění potravinové pomoci a dále také obnovu zdravotní a nutriční péče.

I v roce 2013 Česká republika pokračovala v tradiční podpoře Malajsie. Částkou 3 mil. Kč financovala projekt Mezinárodní organizace pro migraci zaměřený na uprchlíky z Barmy utíkající před mezinárodním násilím. Projekt

pomáhá hledat přístřeší, zajišťuje základní zdravotní péči a v neposlední řadě hledá a tvoří zdroje obživy pro několik tisíc lidí.

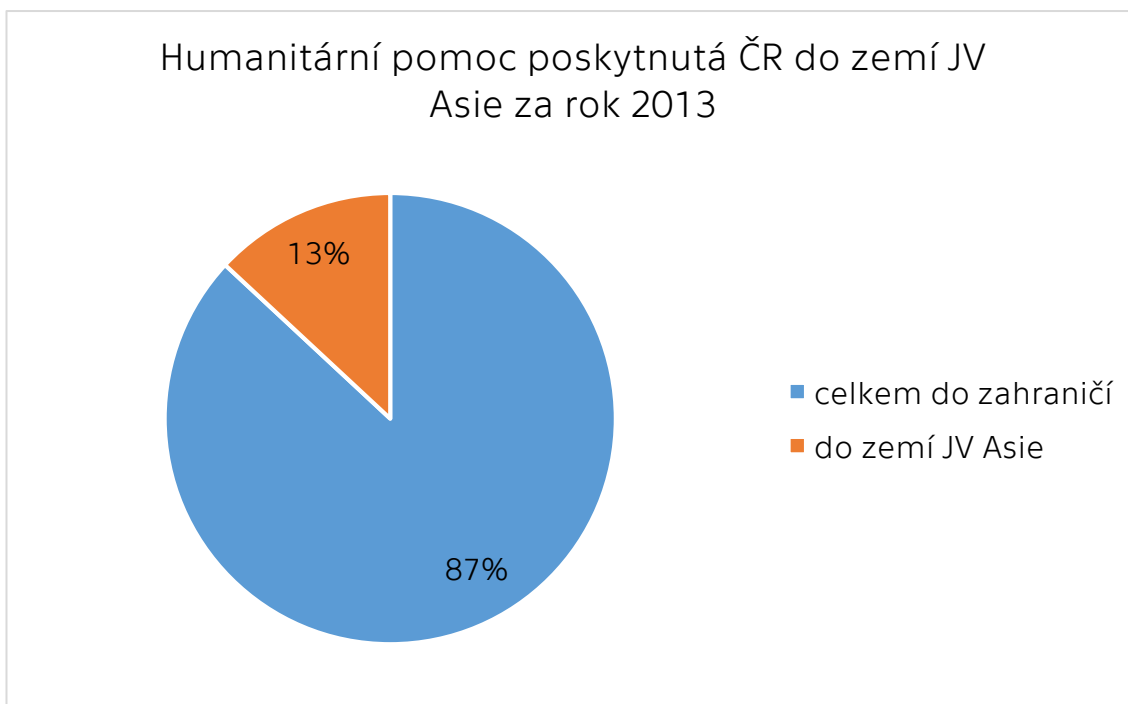
Na Filipínách v tomto roce udeřil tajfun Haiyan, který postihl statisíce lidí. Česká republika tedy uvolnila okamžitou pomoc ve výši 4 milionů korun. Zprostředkovatelem pomoci byl v tomto případě Filipínský červený kříž, který jako jeden z mála měl již z počátku přístup i do nejdolejších oblastí.

Tabulka 5 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2013

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2013		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	2 000 000,00	komplexní humanitární krize
Myanmar	2 000 000,00	komplexní humanitární krize
Malajsie	3 000 000,00	barmští uprchlíci
Filipíny	4 000 000,00	tajfun Haiyan
celkem	11 000 000, 00	-

Z následujícího grafu plyne, že v roce 2013 putovalo zatím nejvyšší procento celoročního rozpočtu pro zahraniční pomoc právě do zemí jihovýchodní Asie. Částka 11 mil. Kč odpovídá 13 % financí uvolněných Ministerstvem zahraničních věcí pro tyto účely.



Graf 7 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2013
(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Mimo výše zařazené příspěvky se v roce 2013 ČR rozhodla pro postkonfliktní podporu vnitřně vysídleného obyvatelstva, ale i navrátilců a uprchlíků. Mimo Jemen, Konžskou demokratickou republiku a Somálsko se pomoc týkala i Myanmaru. Celkem bylo na postkonfliktní humanitární pomoc vynaloženo 47,5 mil. Kč, což činí 65 % celkového rozpočtu.

Nepřímo Česká republika podpořila Filipíny v tomto roce ještě jednou a to cestou Ústředního fondu OSN pro naléhavou pomoc (CERF). V roce 2013 vzhledem k sérii přírodních katastrof na Filipínách zakončené tajfunem Haiyan fond věnoval většinu svých prostředků právě tam. ČR přispívá do CERF každým rokem a letos to bylo částkou 2,3 mil. Kč.

2014

ADRA Česká republika navázala na Myanmarský projekt z minulého roku zaměřený na komplexní humanitární krizi v důsledku etnického konfliktu. MZV ji k tomu poskytlo dotaci ve výši 1,86 mil. Kč. Další 2 mil. Kč pak vyčlenilo pro projekt Diakonie Českobratrské církve evangelické (ČCE), který pomáhá tamtéž.

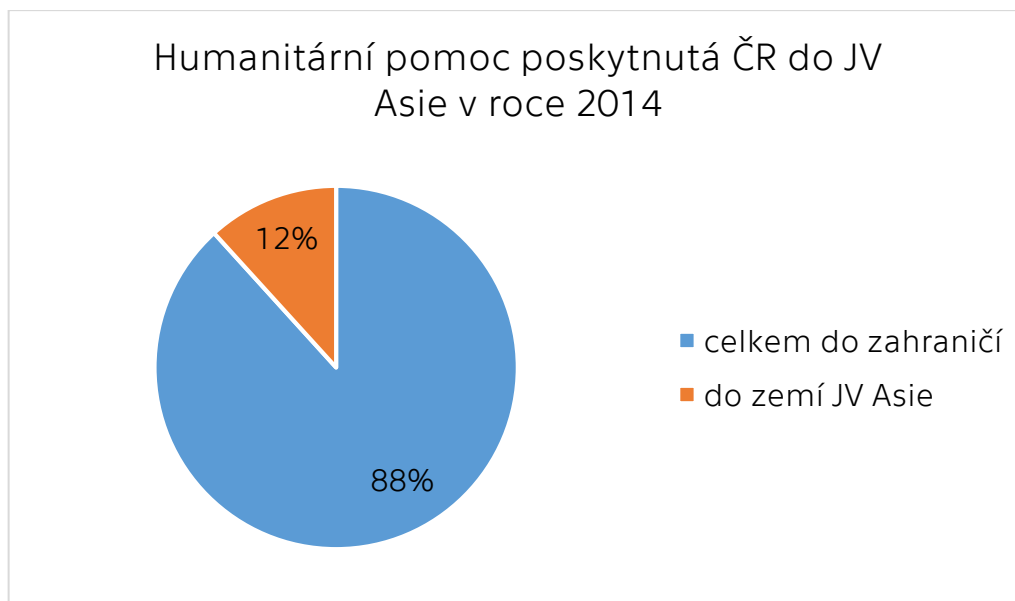
Filipíny v loňském roce postihlo hned několik přírodních katastrof, což vedlo Ministerstvo financí ČR k doporučení zajistit prostředky na obnovu Filipín. MZV tedy uvolnilo finanční prostředky ve výši 7,3 mil. Kč, které byly rozděleny mezi tři projekty českých neziskových organizací. ADRA, Člověk v tísni a Charita ČR asistovali při obnově obydlí, škol, zemědělských živností a to vše s ohledem na prevenci dalších katastrof a tedy dle zásad snižujících riziko jejich opětovného zničení.

Tabulka 6 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2014

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2014		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	1 863 251,00	základní zdravotní péče v postkonfliktních oblastech
Myanmar	2 000 000,00	Podpora IDPs ve státě Rakhine
Filipíny	2 500 000,00	Posílení odolnosti vůči přírodním katastrofám v provincii Aklan
Filipíny	2 500 000,00	Obnova zdrojů obživy rodin po tajfunu Haiyan v provincii Východní Samar
Filipíny	2 300 000,00	Podpora zemědělců v okresech Basey a Marabut, Samar
Celkem	11 163 251,00	-

V roce 2014 je, hlavně díky dodatečné dotaci na obnovu Filipín, částka věnovaná na pomoc JV Asii srovnatelná s předešlým rokem. V celkové částce skoro 84 milionů korun českých to představuje 12 %.



Graf 8 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2014
(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Na řešení komplexních problémů států s dlouholetými humanitárními problémy bylo vydáno 17 mil. Kč. Opět se jednalo o výčet několika zemí, mezi kterými je i Myanmar.

2015

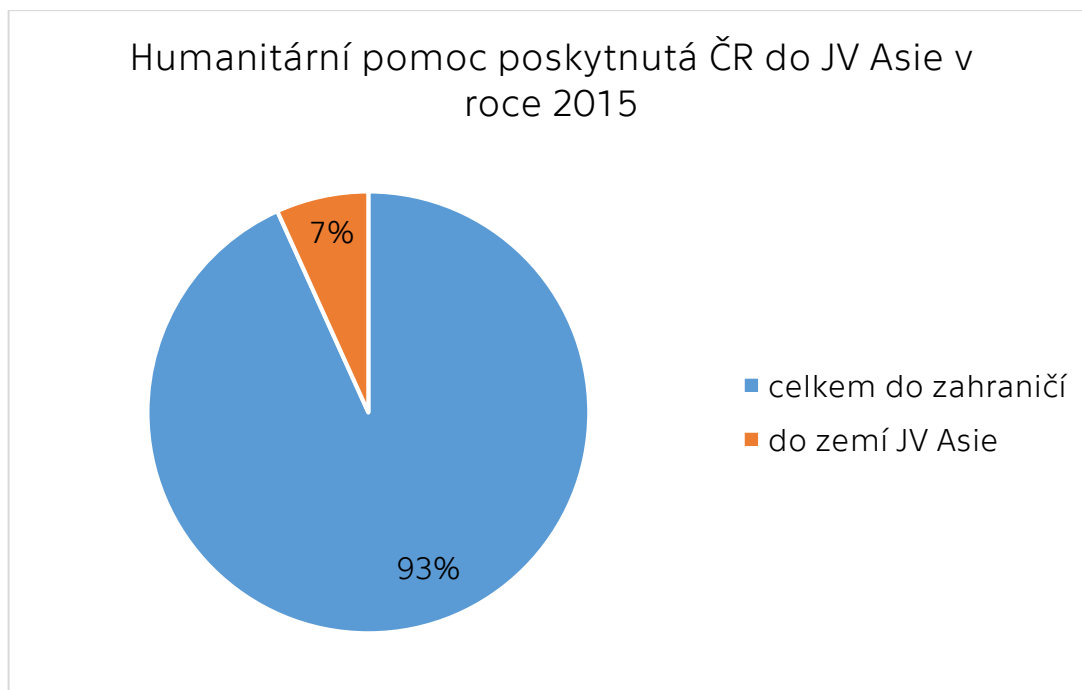
I v roce 2015 se Myanmar potýkal s problémy, které si žádali zahraniční pomoc. Programy Diakonie ČCE a organizace ADRA opět obdržely dotace v obdobné výši jako předchozí roky. Stále tedy mohla probíhat pomoc vnitřně vysídlenému obyvatelstvu v postkonfliktních oblastech zaměřená zejména na zdravotní a nutriční péči. V srpnu Myanmar postihly destruktivní záplavy, na základě kterých ČR podpořila distribuci potravinových balíčků skrze Světový potravinový program částkou 2,5 mil. Kč.

Tabulka 7 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2015

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2015		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	2 000 000,00	Podpora vnitřně přesídlených osob ve státě Rakhine a budování jejich odolnosti
Myanmar	1 923 625,00	Okamžitý přístup k základní zdravotní péči v postkonfliktních zónách jihovýchodního Myanmaru
Myanmar	2 500 000,00	Okamžitá potravinová pomoc při záplavách
Celkem	6 423 625,00	-

Jak ukazuje přiložený graf, v celkové částce 88,5 mil. Kč vynaložené na zahraniční pomoc v roce 2015 tvoří pomoc směřovaná do jihovýchodní Asie 7 %.



Graf 9 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2015

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Z humanitárního rozpočtu bylo financováno dalšími 8 miliony korun celkem sedm států, včetně Myanmaru, které se potýkají s dlouhodobou humanitární krizí. Dále byla do Myanmaru, Malawi a Mosambiku rozdělena částka 5,5 mil. korun v rámci pomoci po záplavách, které tyto země postihly v minulém roce.

2016

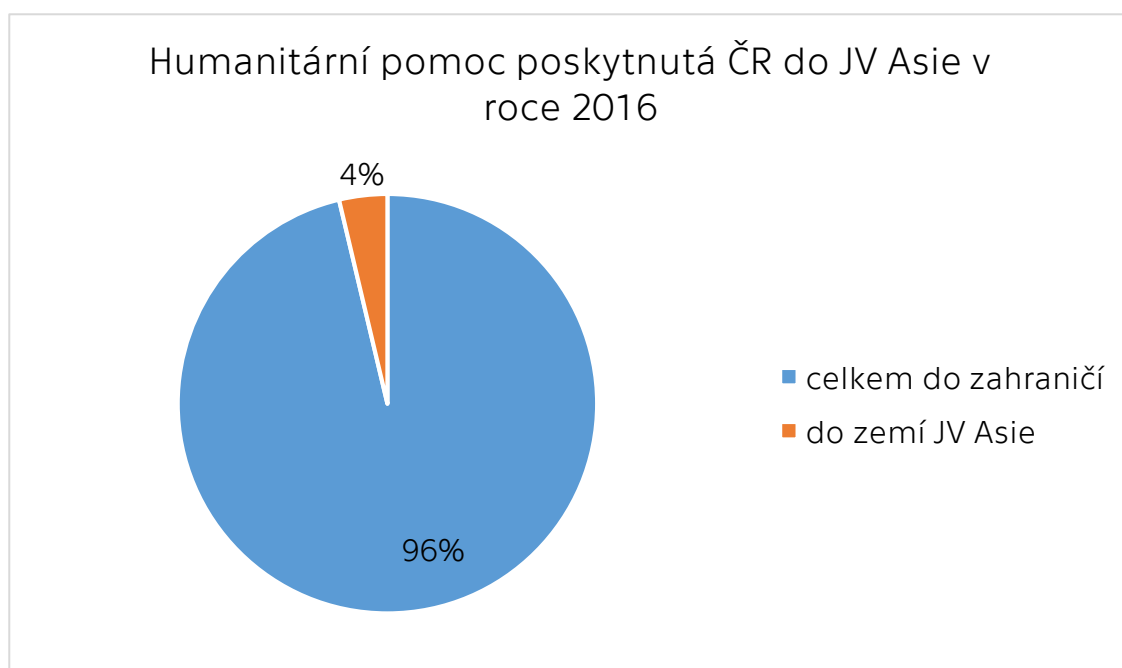
I v roce 2016 byly dotačním řízením podpořeny projekty pomáhající v Myanmaru. Záplavy v přecházejícím roce organizace ADRA a Diakonie ČCE přiměly pozměnit cílové skupiny jejich projektů. Na místo postkonfliktních oblastí se zaobírali převážně obnovou zdrojů obživy zničených při povodních a prevenci opakování obdobných událostí.

Tabulka 8 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2016

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2016		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	2 000 000,00	Obnova zdrojů po povodních v Čijském státě
Myanmar	2 000 000,00	Podpora obyvatel a obnovy povodněmi postižených oblastí v Rakhinském státě
Celkem	4 000 000,00	-

Humanitární potřeby rok od roku rostou. V roce 2016 se MZV ČR povedlo obhájit zvýšení humanitárního rozpočtu z dosavadních 73 mil. na 100 mil. korun. Jak nám říká následující graf, čtyři miliony směřované na konta zemí jihovýchodní Asie tedy v tomto roce představují 4 %.



Graf 10 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2016
(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Ani v letošním roce MZV ČR nevynechalo příspěvek na pomoc konfliktním oblastem a zemím postižených přírodními katastrofami. Celkem bylo na tuto problematiku vynaloženo více jak 75 % rozpočtu. Mezi desítkou vybraných zemí bychom našli i Myanmar.

2017

V prosinci roku 2016 postihl Filipíny tajfun Nina. V lednu roku 2017 na tuto událost ministr zahraničních věcí reagoval uvolněním částky 1 mil. Kč určené zejména na obnovu obydlí. Pomoc na Filipínách zprostředkoval spolu s místní univerzitou přímo zastupitelský úřad ČR v Manile.

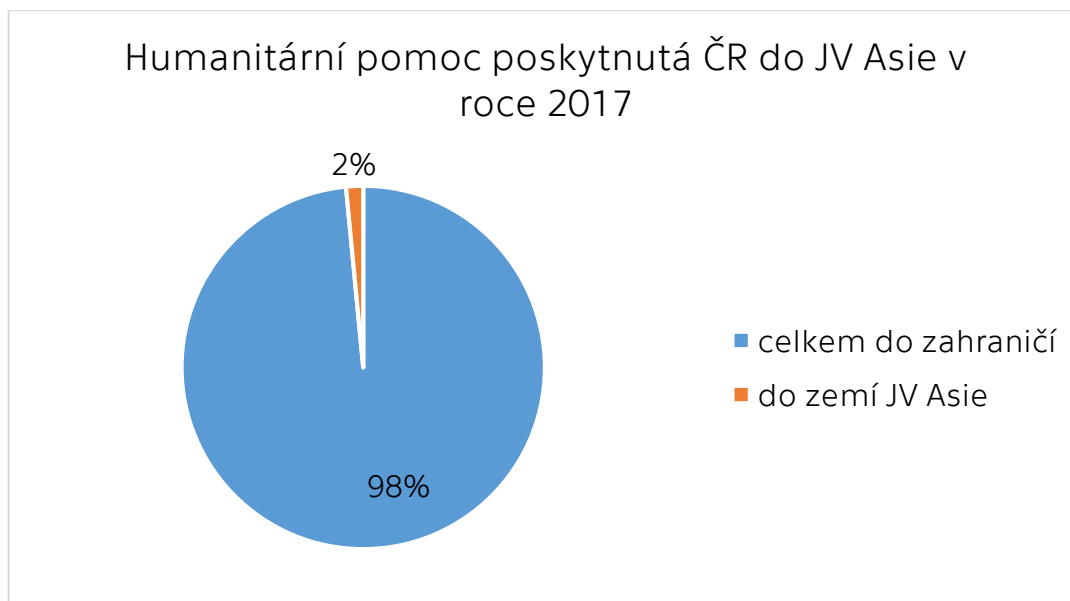
Z důvodu záplav v Myanmaru bylo v průběhu roku rozhodnuto o uvolnění 2 mil. Kč na projekt zajišťující obnovu obydlí a škol. Na rozdíl od předchozích let tuto pomoc zorganizovala místní humanitární organizace Daw Khin Kyi Foundation.

Tabulka 9 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2017

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2017		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	2 000 000,00	Obnova obydlí a školy
Filipíny	1 000 000,00	Obnova obydlí
Celkem	3 000 000,00	-

Jak zobrazuje graf níže, v navýšeném humanitárním rozpočtu 3 miliony korun poskytnuté Českou republikou do jihovýchodní Asie představují něco málo přes 2 %.



Graf 11 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2017

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Vzhledem k doporučení hodnotící komise i v letošním roce MZV uvolnilo více než čtvrtinu svého rozpočtu na humanitární projekty zabývající se komplexní krizí ve vybraných regionech. Tentokrát se jednalo o sedm projektů, sedm států včetně Myanmaru, které zprostředkovali ADRA, CARE ČR, Člověk v tísni, Diakonie ČCE, Charita ČR, Magna Děti v tísni a Siriri ve spolupráci s místními organizacemi a iniciativami.

2018

V roce 2018 v Indonésii na ostrově Sulawesi došlo k zemětřesení, jenž způsobilo vlnu Tsunami, která zasáhla i další části Indonésie. V reakci na to Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce vydala výzvu k poskytnutí zahraniční pomoci. ČR tedy uvolnila finanční pomoc ve výši 10 mil. korun, která se dostala na místo určení s pomocí indonéského Červeného kříže. Dále byly v Myanmaru podpořeny projekty místních humanitárních organizací Daw Khin Kyi Foundation (obnova obydlí po záplavách) a Kachin Baptist Convention (začlenené výsledných dětí do vzdělávání).

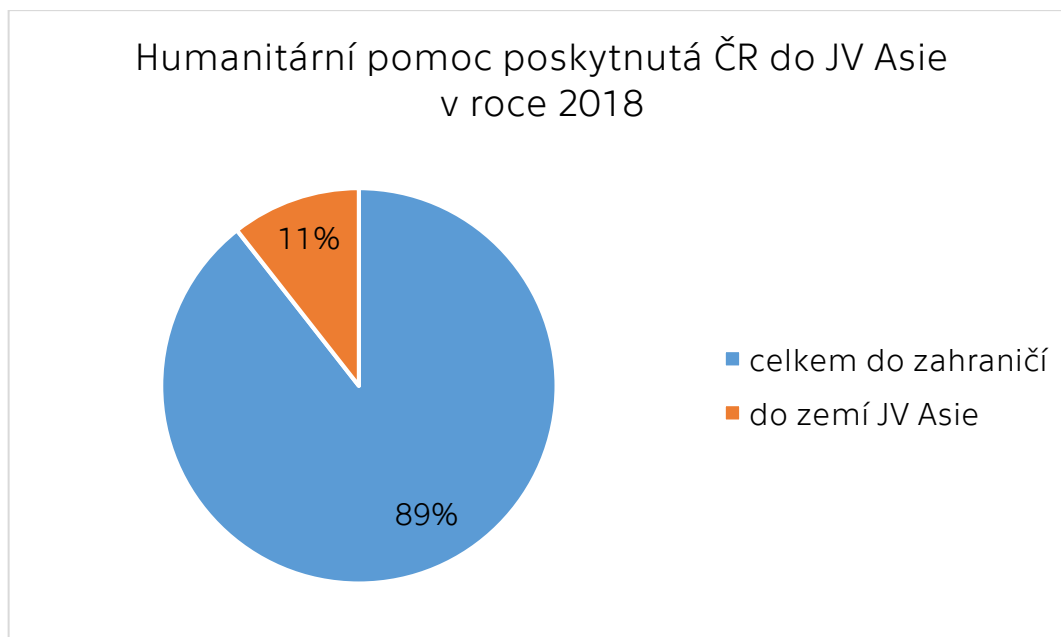
Indonésie byla českým MZV podpořena v roce 2018 ještě jednou a to po zemětřesení na ostrově Lombok částkou přes 2,5 mil. Kč. Ta pomohla místní organizaci Happy Hearts k financování obnovy zemětřesením zničených škol. Ve stejném roce ČR podpořila ještě částkou 2,8 mil. Kč souostroví Filipíny. Přesněji podpořila neziskovou organizaci Build Change, která se ostrově Luzon budovala nová obydlí pro místní obyvatele.

Tabulka 10 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2018

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2018		
stát	částka (v Kč)	účel
Indonésie	10 000 000,00	Zemětřesení a tsunami na ostrově Sulawesi
Myanmar	4 540 000,00	Obnova vesnic po záplavách
Myanmar	1 380 000,00	Začlenění dětí vysídlených v důsledku konfliktu do vzdělávání
Filipíny	2 800 000,00	Obnova obydlí na ostrově Luzon
Indonésie	2 580 000,00	Obnova školy po zemětřesení v Lomboku
Celkem	21 000 000,00	-

Rok 2018 se vyznačoval velkým množstvím přírodních katastrof, které si vyžádali vysoké náklady na humanitární pomoc. Česká republika jen do jihovýchodní Asie přispěla částkou 21 mil. Kč, která v ročním rozpočtu představuje 11 % výdajů na zahraniční humanitární pomoc.



Graf 12 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2018

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Mimo výše zařazenou humanitární pomoc i v letošním roce české MZV podpořilo několik komplexních humanitárních programů výslednou částkou vyšší než 24,5 mil. Kč. Mezi pěti projekty se nachází dva, které jsou zaměřeny hlavně na pomoc v Myanmaru.

2019

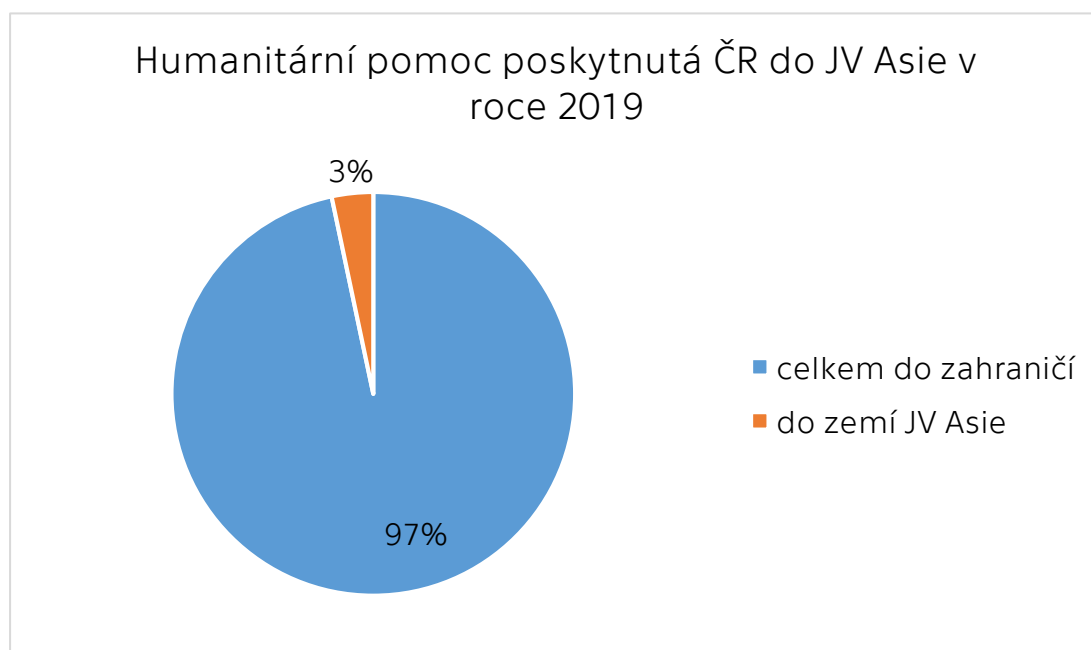
Myanmar byl Českou republikou podpořen v roce 2019 hned ve dvou projektech. První z nich částkou 2,5 mil. Kč přispěl místní humanitární organizaci Daw Khin Kyi Foundation na výstavbu rehabilitačního a výukového centra pro válečné sirotky. Druhý projekt rozdělil necelé 2 miliony korun mezi Člověka v tísní a další místní myanmarskou neziskovou organizaci. Jednalo se zejména o financování materiální pomoci potřebné pro vzdělávání a ochranu dětí. Třetí zahraniční projekt směřoval na Filipíny, kde byly 3 miliony korun od českého MZV využity místní humanitární organizací k vývoji připravenosti a odolnosti vůči katastrofám.

Tabulka 11 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2019

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2019		
stát	částka (v Kč)	účel
Myanmar	2 500 000,00	Vybudování vzdělávacího a rehabilitačního centra pro válečné sirotky
Filipíny	3 000 000,00	Zlepšení připravenosti a odolnosti vůči katastrofám
Myanmar	1 980 000,00	Podpora vnitřně vysídleného obyvatelstva v Čchinském státu
Celkem	7 480 000,00	-

Celkem na rok 2019 měla Česká republika k dispozici pro zahraniční humanitární pomoc 218 mil. Kč. Následující graf ukazuje, že na pomoc jihovýchodní Asii byla určena 3 % ročního rozpočtu.



Graf 13 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2019

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Také v roce 2019 byly podpořeny projekty řešící komplexní humanitární problémy. Obecně se ve většině případů jednalo o programy zajišťující základní zdravotní péči a základní vzdělání. Cílem projektů byly Myanmar, Indonésie, Kambodža a sedm dalších států.

2020

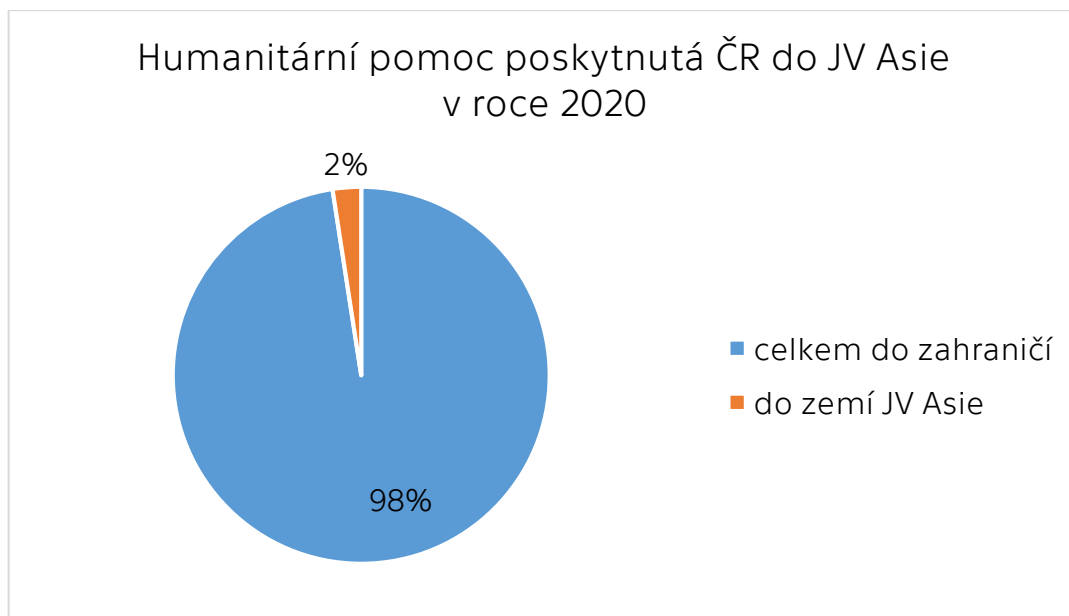
Prvním příspěvkem byla částka 3 mil. Kč, která putovala cestou World Vision Development Foundation do největšího slumu hlavního města Filipín Manily. Tyto příspěvky byly reakcí na specifické potřeby vzdělávání mládeže v souvislosti s pandemií COVID-19. Ke konci roku 2019 ministr zahraničních věcí reagoval na výzvu IFRC a uvolnil 2,5 mil. Kč na humanitární pomoc pro Filipíny a Vietnam. Ty postila série tajfunů, která měla za následek opakované sesuvy půdy. Okamžitou humanitární pomoc zaměřenou zejména na zajištění pitné vody a dalších základních potřeb pak díky financím od MZV poskytly místní asociace Červeného kříže přímo konkrétnímu obyvatelstvu.

Tabulka 12 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2020

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2020		
stát	částka (v Kč)	účel
Filipíny	3 000 000,00	Podpora profesního vzdělávání mládeže
Filipíny a Vietnam	2 500 000,00	Okamžitá pomoc po sérii tajfunů a následných sesuvů půdy
Celkem	5 500 000,00	-

Humanitární pomoc směřovaná do jihovýchodní Asie byla v roce 2020 o něco nižší než předešlý rok. Představovala 2 % celkové zahraniční finanční pomoci.



Graf 14 Humanitární pomoc do zahraničí v roce 2020
(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Z komplexních projektů v roce 2020 MZV podpořilo dva směry. První, zaměřený na snížení rizik přírodních katastrof a zvýšení odolnosti proti nim, se ze zemí JV Asie týkal Indonésie a Kambodži. Druhý, zaměřený na řešení komplexní humanitární krize a jejích ekonomických dopadů, se soustředil na Myanmar a dalších pět zemí z celého světa. Celkem bylo na tyto projekty uvolněno 40 mil. korun a realizátorem byly české humanitární organizace ve spolupráci s místními.

5.2.2 Další formy pomoci ČR do oblasti jihovýchodní Asie

Forem humanitární pomoci známe několik, představeny byly již v teoretické části této práce. Mezi lety 2010 až 2020 byla do oblasti jihovýchodní Asie celkem dvakrát realizována některá z jiných forem pomoci, než je výše rozebraná finanční.

Poprvé se česká expertní pomoc dostala do jihovýchodní Asie v roce 2013, kdy Filipíny postihl tajfun Haiyan. Jako reakci Evropská unie vyslala na Filipíny tři týmy Střediska pro koordinaci odezvy na mimořádné události EU. Celkem se jednalo o 25 expertů. Zástupcem velitele jednoho z týmů se stal kpt. Ing. Miroslav Lukeš, který je členem HZS Karlovarského kraje. Úkolem expertů z EU, včetně kpt. Lukeše, byla výpomoc místním úřadům v posouzení potřeb tajfunem postižených obyvatel. Dále tyto evropské týmy pomáhaly s přijetím a následným rozdělováním humanitární pomoci od účastnických států Mechanismu civilní ochrany EU.

Druhý případ nastal v červenci roku 2018 v Thajsku. Jednalo se o záchrannou misi, kdy v jeskyni Tham Luang v severní části Thajska zůstalo následkem přívalových dešťů uvězněno celkem 13 osob. Šlo o fotbalový tým dvanácti chlapců a jejich trenéra. Tehdejší ministr vnitra spolu s generálním ředitelem HZS ČR dospěli k rozhodnutí, že ČR vyšle dva zástupce HZS ČR jakožto průzkumnou skupinu. Úkolem Ing. Davida Kareše a ppor. Mgr. Petra Vodičky bylo zhodnotit celou situaci a býti prostředníky případných dalších nabídek pomoci. Ze strany ČR přišly celkem dvě nabídky. První, možnost využití vysokokapacitních čerpadel, byla českými experty na místě vyloučena vzhledem k nevhodnosti jejich využití v místním terénu. Česká republika tedy přišla s nabídkou vhodnějšího typu čerpadel, které Thajsko taktéž nevyužilo, jelikož se mezitím podařilo všech 13 uvězněných osob evakuovat.

5.2.3 Subjekty realizace humanitární pomoci a dotační výběrová řízení

Předešlé kapitoly byly zaměřeny zejména na cílové země, objem a účel pomoci. Proto se tato kapitola bude věnovat samotnému procesu poskytování pomoci. Zanalyzuje nejčastěji využívané realizátory pomoci a zhodnotí výsledky dotačních řízení. Opět se jedná čistě o pomoc pro země jihovýchodní Asie a do tabulek jsou uvedeny pouze ty projekty, u nichž bylo možné dohledat, že jejich cílovou oblastí byla pouze jihovýchodní Asie.

Aby bylo dosaženo co největší efektivity humanitární pomoci v postižené oblasti, je nezbytné obezřetně volit subjekty, které konkrétní pomoc poskytují. Přílišné využívání prostředníků může oddalovat aktuálnost reakce a působit netransparentně. Naopak pečlivý výběr subjektu, který pomoc realizuje, může stát zbytečný čas. Česká republika nejčastěji využívá již ověřené subjekty, se kterými spolupracovala už v dřívějších letech.

ČR pro spolupráci v námi sledovaném období skoro v jedné třetině případů využila cestu financování přímo místních humanitárních organizací či místních subjektů státní správy. Stejný počet projektů zprostředkovala některá z českých humanitárních organizací. Nejčastěji jimi byly Člověk v tísni spolu s organizací ADRA Česká republika. Mezinárodních neziskových organizací bylo během tohoto období využito celkem 9x. Nejvíce pomoci probíhalo skrze IFRC. Orgány státní správy ČR byly ve věci poskytování humanitární pomoci využity dvakrát. Jednalo se o expertní pomoc popsanou v předchozí kapitole.

Následující tabulka shrnuje, kdo byl realizátorem zahraniční humanitární pomoci poskytované díky humanitárnímu rozpočtu ČR a jaká byla její hodnota.

Tabulka 13 Subjekty realizace humanitární pomoci v letech 2010 – 2020

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Subjekty realizace humanitární pomoci		
subjekt realizace	počet projektů	celková hodnota pomoci (v mil. Kč)
orgány státní správy ČR	2	0
zastupitelský úřad ČR	1	1
mezinárodní organizace	3	7,8
mezinárodní nezisková organizace	9	28,9
česká nezisková organizace	12	25,5
místní organizace/státní správa	12	26,05

Dotační výběrová řízení

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vyhlašuje každým rokem výzvu nestátním neziskovým organizacím k předkládání návrhů projektů k získání dotace z humanitárního rozpočtu MZV. Náměty se dělí do kategorií: komplexní krize, okamžitá pomoc a obnova po katastrofách, později DDR a odolnost. Hodnotící komise, po prostudování všech návrhů, seřadí žádosti dle výsledků hodnocení a předá seznam náměstků pro rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc ke schválení.

Následující tabulka obsahuje data o výsledcích dotačních výběrových řízení z let 2016 až 2020. Data z první poloviny sledovaného období již nebyla v době vypracování této práce dostupná. Je zde znázorněno, kolik žádostí o dotace, jejichž cílovou lokalitou byla jihovýchodní Asie, bylo přijato a zamítnuto. Zároveň tabulka ukazuje, v jakém rozsahu byly jednotlivé dotace realizovány. Schválení 67 % žádostí, v průměru více než 4ročně, je v porovnání k celkovému počtu veškerých schválených a neschválených žádostí, za daných pět let, více než nadprůměrným.

Tabulka 14 Dotační výběrová řízení

(MZV, 2021, vlastní zpracování)

Dotační výběrová řízení			
rok	schváleno	výše příspěvků realizovaných projektů (v mil. Kč)	zamítnuto
2016	2	4	2
2017	1	4	1
2018	5	15,7	2
2019	7	22,8	1
2020	6	21	0
celkem	21	67,5	6

5.3 Rozvojová spolupráce

Země, se kterými se ČR rozhodla navázat rozvojovou spoluprací, najdeme v dokumentu Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017. Zde jsou vybrané země na základě teritoriálních priorit rozděleny do tří skupin:

- a) prioritní země s programem spolupráce,
- b) prioritní země bez programu spolupráce,
- c) země, v nichž bude pokračovat spolupráce v jiném rozsahu a zaměření než v předchozím programovém období.

Ve výčtu najdeme dva státy jihovýchodní Asie. Kambodža byla zařazena mezi prioritní země bez programu spolupráce. To znamená, že je v Kambodže vedeno více jednotlivých rozvojových projektů, které na sebe ale zároveň do jisté míry navazují. Další zemí je Vietnam. S Vietnamem ČR spolupracovala již v předchozím období (do roku 2010) a je důležité, aby tato kooperace nebyla ze dne na den ukončena. Proto je zásadní, aby naplánované a probíhající projekty pokračovaly a rozvojová pomoc se tak reálně stala udržitelnou a smysluplně uzavřenou.

Na Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017 úzce navazuje Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018–2030, která vybrané země pro bilaterální spolupráci zhodnotila jako relevantní.

Rozvojová spolupráce je na rozdíl od humanitární pomoci dlouhodobá otázka, jejíž plánování probíhá s dostatečným předstihem. Velmi dobře tedy umožňuje zkoumat tendence vývoje každoročních výdajů. Abychom mohli zjistit, jestli má vývoj rozvojové spolupráce rostoucí či klesající trend, budou výdaje rozvojového rozpočtu analyzovány jako časové řada. Data pro zpracování následující analýzy byla čerpána z výročních zpráv České rozvojové agentury z let 2010-2020.

Pro analýzu časové řady je nezbytné vypočítat její elementární charakteristiku. Ta se skládá z první diference, druhé diference, tempa růstu, průměrného tempa růstu a průměrné hodnoty. Druhá diference a průměrná hodnota pro naše účely nejsou potřebné, proto je následující tabulka neobsahuje. V tabulce najdeme hodnoty první diference, počítané dle vzorce $\Delta y_t = y_t - y_{t-1}$, kdy $t=2,3,\dots,n$. Dále tabulka zahrnuje výpočet tempa růstu, který byl proveden podle vzorce $k_t = (y_t / y_{t-1})$. Průměrné tempo růstu bylo počítáno dle vzorce $k = (k_2 * k_3 * \dots * k_n)^{1/(n-1)}$.

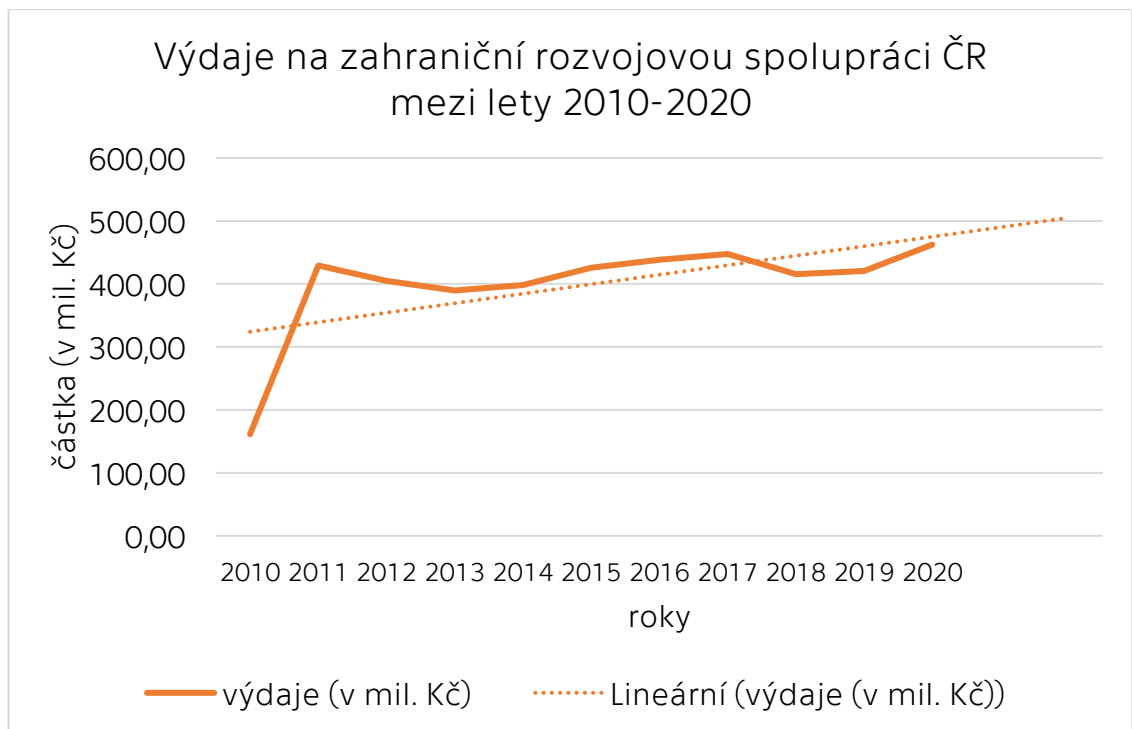
Z výpočtu vyšlo, že průměrné tempo růstu výdajů je 11 %. Takto vysoké tempo růstu je dáno především díky vysoké diferenci ve výdajích z roku 2010 a 2011, ovšem pro udržení objektivnosti tohoto výpočtu není možné výdaje z roku 2010 nezařadit. Pokud bychom přeci jen tempo růstu počítali až od roku 2011, mělo by hodnotu 0,8 %, což stále odpovídá rostoucí tendenci.

Tabulka 15 Elementární charakteristika časové řady – výdaje rozvojového rozpočtu na rozvojovou spolupráci

(ČRA, 2021, vlastní zpracování)

rok	výdaje (v mil. Kč)	první diference (v mil. Kč)	tempo růstu	tempo růstu (v %)
2010	161,34	-	-	-
2011	429,30	267,96	2,66084	166,08%
2012	404,92	-24,38	0,94321	-5,68%
2013	389,75	-15,17	0,962536	-3,75%
2014	398,21	8,46	1,021706	2,17%
2015	425,58	27,37	1,068733	6,87%
2016	438,47	12,89	1,030288	3,03%
2017	447,61	9,14	1,020845	2,08%
2018	415,68	-31,93	0,928666	-7,13%
2019	420,76	5,08	1,012221	1,22%
2020	462,32	41,56	1,098774	9,88%
průměrné tempo růstu			1.111015359	11%

Pro přehlednější zobrazení výsledků byl vytvořen lineární graf. První linie znázorňuje výdaje za jednotlivé roky. Druhá, přerušovaná, linie v grafu je vymodelována programem Excel a představuje průměrné tempo růstu výdajů během jednotlivých let s prognózou trendu do dalších dvou let. Přerušovaná křivka lineárního vývoje výdajů potvrzuje rostoucí tendence, ke kterým jsme dospěli v prvním výpočtu.



Graf 15 Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci ČR mezi lety 2010-2020

Abychom mohli reálně zhodnotit růst či pokles výdajů na rozvojovou pomoc, je nutné trend výdajů porovnat s trendem růstu HDP, respektive s trendem poměru výdajů k HDP. Rostoucí hladina HDP neznamena pouze zvyšování mezd, růst ekonomiky a snížení nezaměstnanosti. V důsledku vede i k obecnému zvyšování cenové hladiny jak zboží, tak i služeb. Jinak řečeno, rostoucí HDP jde ruku v ruce s inflací a ve výsledku vede ke snižování reálné hodnoty peněz.

Totožný výpočet jako pro vývoj výdajů pro rozvojovou spolupráci byl proveden také pro procentuální podíl výdajů k HDP. Výsledkem bylo průměrné tempo růstu podílu výdajů k HDP 7,23 %. To značí, že rychlost růstu výdajů je vyšší, než tempo růstu HDP. V důsledku to znamená, že výdaje na rozvojovou spolupráci v průměru rok od roku reálně rostou, přestože roste i HDP.

Ovšem pokud bychom stejný vývoj počítali opět až od roku 2011 výsledek by byl opačný. V tomto případě vyšlo průměrné tempo růstu -3 %, což by znamenalo, že vzhledem k rostoucímu HDP reálná hodnota rozvojové spolupráce klesá.

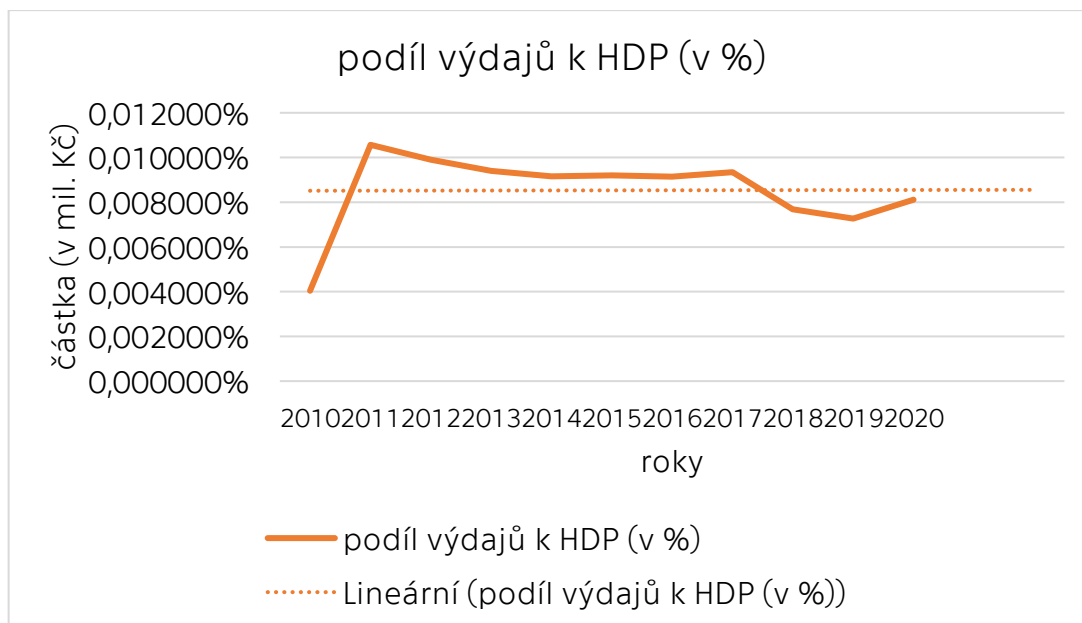
Tabulka 16 Elementární charakteristika časové řady – podíl výdajů k HDP

(MZV, 2021, ČSÚ, 2022, vlastní zpracování)

roky	podíl výdajů k HDP (v %)	1. diference (v mil. Kč)	tempo růstu	tempo růstu (v %)
2010	0,004041%	-	-	-
2011	0,010568%	6,52714E-05	2,615348423	161,53%
2012	0,009903%	-6,64966E-06	0,937076458	-6,29%
2013	0,009408%	-4,95015E-06	0,95001298	-5,00%
2014	0,009163%	-2,44692E-06	0,973990725	-2,60%
2015	0,009201%	3,7806E-07	1,004125869	0,41%
2016	0,009141%	-6,02313E-07	0,99345382	-0,65%
2017	0,009345%	2,0447E-06	1,022369076	2,24%
2018	0,007684%	-1,66119E-05	0,822241493	-17,78%
2019	0,007267%	-4,17449E-06	0,945673073	-5,43%
2020	0,008119%	8,52297E-06	1,117290025	11,73%

Průměrné tempo růstu		1,072269325	7,23%
----------------------	--	-------------	-------

Pro přehlednější zobrazení výsledků byl opět vytvořen i lineární graf znázorňující podíl výdajů na rozvojovou spolupráci ku HDP v jednotlivých letech.



Graf 16 Podíl výdajů ČR k HDP

5.3.1 Komparace plánovaných a skutečných výdajů na rozvojovou spolupráci

Jak bylo v předešlých kapitolách práce již zmíněno, rozvojová spolupráce je plánovaná dopředu. Pro každý rok je vytvářen Plán činnosti a rozpočtu České rozvojové agentury. Ten obsahuje, kromě cílů, programů a aktivit pro další rok, právě také plán čerpání rozpočtu ČRA. Plán zahrnuje nejen alokace pro dvoustranné projekty, ale i odhad provozních nákladů. Nevyčerpané alokace se zpravidla přesouvají do dalšího roku. Kde jsou využity k financování vnitrostátních projektů nebo programů, u kterých se předpokládají vyšší náklady.

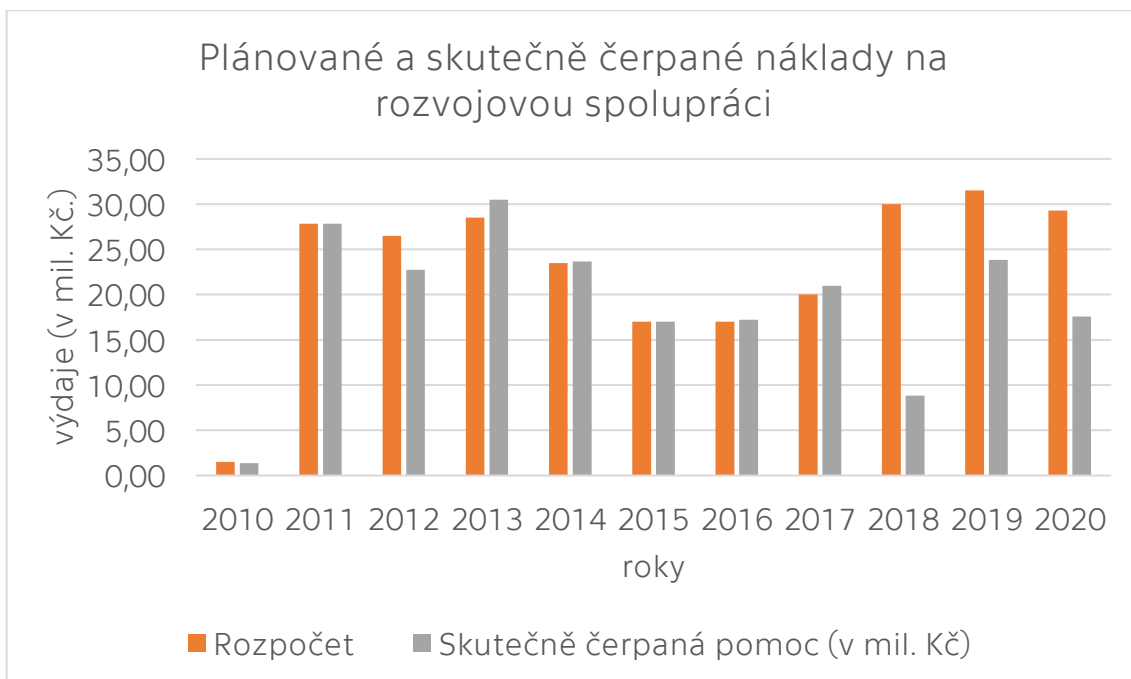
Následující tabulka je zaměřena pouze na region jihovýchodní Asie a porovnává plánované náklady na rozvojovou spolupráci se skutečně čerpanými náklady v letech 2010-2020. Data byla čerpána z výročních zpráv ČRA z jednotlivých let. Všechny finanční částky v tabulce jsou uvedeny v milionech Kč.

Z tabulky vyplývá, že častěji dochází k nevyčerpání celého rozpočtu, než k potřebě jeho navýšení. Za sledované období jedenácti let bylo průměrně vyčerpáno necelých 87 % rozpočtu, což odpovídá částce přes 19 milionu korun.

Tabulka 17 Plánované a skutečně čerpané náklady na rozvojovou spolupráci (ČRA, 2021, vlastní zpracování)

Rok	Rozpočet (v mil. Kč)	Skutečně čerpaná částka (v mil. Kč)	Čerpáno (%)
2010	1,50	1,36	90,95%
2011	27,83	27,82	99,97%
2012	26,50	22,73	85,77%
2013	28,50	30,49	107,00%
2014	23,50	23,66	100,68%
2015	17,00	16,99	99,94%
2016	17,00	17,22	101,30%
2017	20,00	20,97	104,86%
2018	30,00	8,84	29,47%
2019	31,50	23,83	75,65%
2020	29,30	17,57	59,97%
celkem	252,63	211,50	-
průměr	22,97	19,23	86,87%

Za účelem přehledného zobrazení výsledků byl vytvořen sloupový graf, který reprodukuje výše popsaná data. Vodorovná osa představuje jednotlivé roky, svislá pak výdaje v milionech Kč. Oranžové sloupce znázorňují plánované náklady a šedivé kolik peněz bylo reálně z rozpočtu vyčerpáno.



Graf 17 Plánované a skutečné náklady na rozvojovou spolupráci

5.4 Komparace humanitární pomoci poskytované ČR s dalšími evropskými státy

Tato kapitola se bude věnovat komparaci humanitární pomoci poskytované Českou republikou s pomocí, kterou poskytují jiné státy EU. Pro komparaci systému a postupů při poskytování humanitární pomoci bylo vybráno Maďarsko a Švédsko, které se ČR podobají počtem obyvatel.

5.4.1 Maďarsko

Maďarsko, dříve Maďarská republika, je parlamentní republikou. Jedná se o stát ležící ve střední Evropě. Sousedními zeměmi Maďarska jsou: Ukrajina, Rumunsko, Srbsko, Chorvatsko, Slovinsko a Rakousko. V čele republiky stojí prezident volený na 5 let. Jeho funkce, jakožto hlavy státu, je spíše reprezentativního rázu. Silné politické postavení má ovšem ministerský předseda stojící v čele vlády, která má výkonnou moc. (Businessinfo.cz, 2022, European Union, nedatováno)

V dnešní době má Maďarsko více než 9,7 milionů obyvatel žijících na zhruba 93 tisících kilometrech čtverečních. Úředním jazykem je maďarština a místní měnou je maďarský forint (HUF). (European Union, nedatováno)

Co se týče nedávné historie politického systému a zahraničních vztahů Maďarska, do roku 1989 bylo pod vedením komunistické strany. Přechod ze socialismu k demokracii proběhl poklidně domluvou vládnoucí strany s opozicí. Po volbách roku 1990 se Maďarská republika prohlásila za demokratický stát. Záhy na to se začala zapojovat do západních mezinárodních organizací. Na své členství v OSN (od roku 1955) a Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) navázala Maďarská republika roku 1999 vstupem do NATO. Členem Evropské unie se pak stala opět spolu s Českou republikou v roce 2004. (ČT 24, 2021, European Union, nedatováno, NATO, nedatováno)

Nejen pro zahraniční vztahy byly zlomové volby do parlamentu v roce 2010. Od té doby je u moci nová pravicově zaměřená vláda v čele s Viktorem Orbánem. Nejzásadnější změnou, kterou pravicová vláda přinesla, bylo prosazení nové ústavy a její uvedení v platnost. Ta, kromě přechodu názvu z Maďarské republiky na kratší verzi Maďarsko, přinesla složitější změnu zákonů v budoucnu, změnu zákona o sdělovacích prostředcích nebo omezení pravomocí ústavního soudu. Tyto přeměny přinesly kritiku ze strany Evropské unie a Rady Evropy. Dle EU mohou potenciálně vést k ohrožení demokracie, omezování lidských práv a upevnit moc Viktora Orbána. (ČT 24, 2021, Evropský parlament, nedatováno)

5.4.2 Švédsko

Švédské království se rozkládá na Skandinávském poloostrově na severu Evropy. Sousedními státy jsou Norsko a Finsko, na jihu pak sousedí s Dánskem. Jelikož je Švédsko konstituční monarchií, v jeho čele stojí král. Zákonodárnou moc představuje parlament, výkonnou pak vláda. (European Union, nedatováno)

Švédsko má něco málo přes 10 milionů obyvatel a rozlohou patří mezi tři největší země Evropy. Úředním jazykem je Švédština a užívanou měnou švédská koruna (SEK). Přestože se Švédsko právně zavázalo k přijetí eura a vstupu do Eurozóny, podmínky přijetí nesplnilo. Také výsledek referenda hovořil pro ponechání nynější měny. (European Union, nedatováno)

Co se týče členství v mezinárodních organizacích, Švédsko stálo u zrodu OECD. Členem OSN je od roku 1946, přidalo se tedy rok po jeho založení. Do Evropské unie pak Švédsko patří od roku 1995. Zahraniční vztahy má Švédsko spíše zdrženlivé až neutrální. Se Severoatlantickou aliancí úzce spolupracuje, přestože do dnešního dne není jejím členem. (European Union, nedatováno, NATO, nedatováno)

5.4.3 Porovnání systémů poskytování zahraniční humanitární pomoci

Na základě vypracování teoretické části této práce byly vytvořeny otázky, které vystihují zásadní pilíře fungování státní humanitární pomoci. Otázky jsou spolu s odpověďmi vypsány v následující tabulce.

Systémy poskytování zahraniční pomoci České republiky a Maďarska jsou si podobnější než systém Švédska. To může být dáno jak formou státního zřízení, tak způsobem vedení zahraniční politiky.

Tabulka 18 Porovnání systémů poskytování zahraniční humanitární pomoci

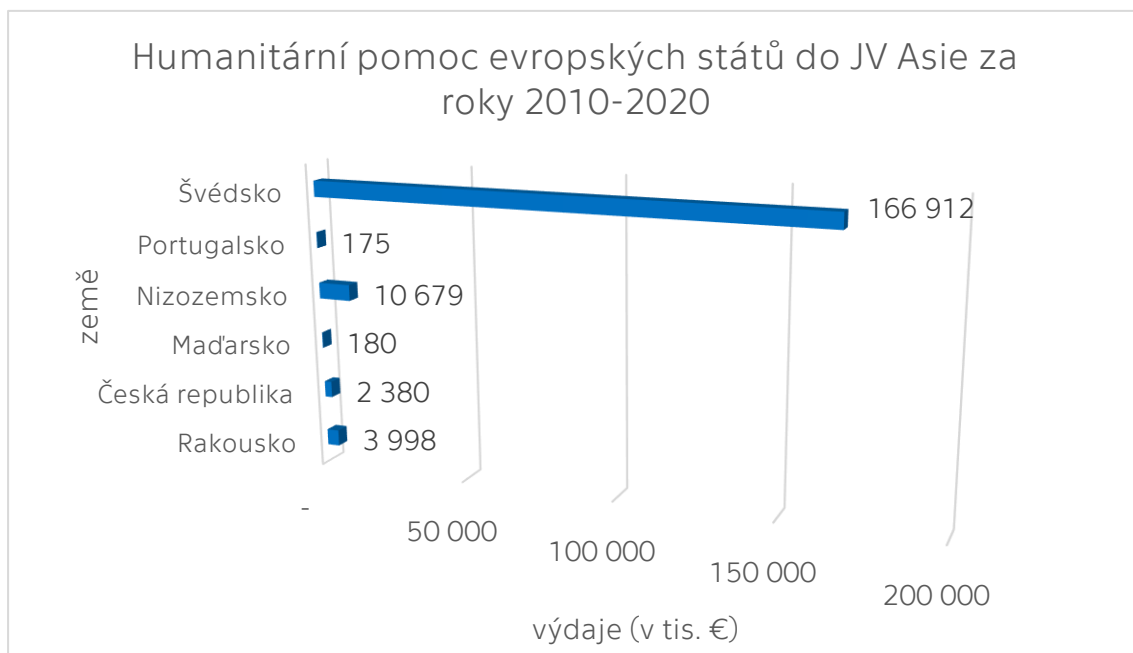
(About Hungary, 2022, Department for International Development, nedatováno, Government Offices of Sweden, nedatováno, MZV, 2021)

Česká republika	Maďarsko	Švédsko
Má země humanitární pomoc stanovenou v zákoně?		
ano	ano	ne
zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí	zákon č. XC, o mezinárodní rozvojové spolupráci a mezinárodní humanitární pomoci	-
Je v zemi vytvořen dlouhodobý plán poskytování humanitární pomoci?		
ne	ano	ano
takovýto dokument existuje pouze pro rozvojovou spolupráci	Strategie mezinárodní rozvojové spolupráce a strategický koncept mezinárodní humanitární pomoci Maďarska na léta 2014-2020	Směrnice pro strategie švédské rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
Kdo je odpovědný za plánování a realizaci humanitární pomoci? Případně existuje nějaký odbor zaměřený přímo na tuto problematiku?		
Ministerstvo zahraničních věcí	Ministerstvo zahraničních věcí a obchodu	Ministerstvo zahraničních věcí
Odbor zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci	Odbor mezinárodní rozvojové spolupráce a humanitární pomoci	humanitární pomoc má v gesci Agentura pro rozvojovou spolupráci (SIDA) a Švédský institut
Kdo má na starosti finální rozhodnutí o poskytnutí pomoci?		
ministr zahraničních věcí, vláda, ministerstvo vnitra	ministr zahraničních věcí a obchodu	generální ředitel SIDA, ministryně zahraničních věcí
záležitosti na rozsahu a typu potřebné pomoci	ministr zahraničních věcí a obchodu	záležitosti na rozsahu a typu potřebné pomoci
Do jaké kapitoly státní rozpočtu spadá rozpočet pro humanitární pomoc?		
Ministerstvo zahraničních věcí	Ministerstvo zahraničních věcí a obchodu	Ministerstvo zahraničních věcí (rozpočet pro mezinárodní rozvojovou spolupráci)
Spolupracuje země s největšími organizacemi a institucemi s humanitárním zaměřením?		
OCHA	ano	ano
WHO	ano	ano
UNHCR	ano	ano
WFP	ano	ano
ECHO	ano	ano
EADRCC	ano	ano, přestože není členem NATO

5.4.4 Komparace rozsahu poskytnuté humanitární pomoci do oblasti jihovýchodní Asie

Pro lepší představu o tom, jak si Česká republika stojí v poměru k ostatním zemím Evropské unie, byla vytvořena následující analýza. Jedná se o analýzu rozsahu humanitární pomoci (výdajů) za sledované období mezi lety 2010-2020. Maďarsko a Švédsko z předešlé kapitoly byly doplněny o Portugalsko, Nizozemsko a Rakousko. Jedná se o země, které mají dle Eurostatu srovnatelný počet obyvatel. Data pro vypracování této analýzy byla převzata z databáze EDRIS. EDRIS, celým názvem The European Emergency Disaster Response Information System, je databáze obsahující veškeré příspěvky ECHO a členských států EU na humanitární pomoc. Data do databáze zadávají ministerstva zahraničních věcí příslušných zemí a jsou volně přístupná.

Následující pruhový graf znázorňuje výdaje jednotlivých, výše jmenovaných, zemí do oblasti jihovýchodní Asie. Na vodorovné ose se nachází výdaje. Částky jsou uvedeny v tisících euro. Svislá osa pak obsahuje výčet států. Na první pohled je jasné, že Švédsko na humanitární pomoc do zemí jihovýchodní Asie za sledované období vydalo z daleka největší částku. Na opak nejnižší obnos vynaložilo Portugalsko. Pokud bychom vzaly pouze tato data, Česká republika by se mezi vybranými státy pohybovala zhruba v polovině.

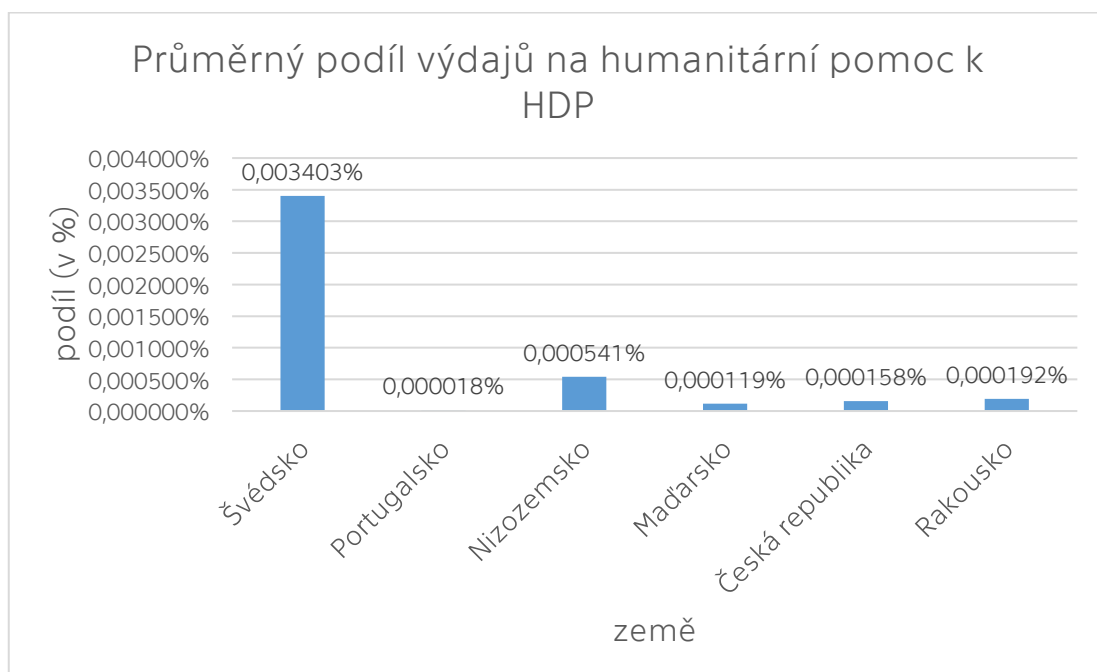


Graf 18 Humanitární pomoc evropských států do JV Asie za roky 2010 až 2020

(EDRIS, 2022, vlastní zpracování)

Pro přesnější vyhodnocení je však vhodné výdaje na humanitární pomoc opět přirovnat k HDP jednotlivých států, jelikož přes jisté podobnosti je na tom každá ze zemí ekonomicky odlišně. Údaje o HDP byly čerpány z databáze Eurostatu, statistického úřadu EU. Porovnání výdajů na humanitární pomoc s HDP jednotlivých vybraných zemí je zobrazeno v následujícím sloupcovém grafu.

Výsledky zobrazené v grafu potvrdily, že Švédsko na věc zahraniční humanitární pomoci do jihovýchodní Asie věnuje nejvíce finančních prostředků ze všech vybraných zemí. Za námi sledované období mezi lety 2010 – 2020, je to průměrně 0,003403% HDP. Dle údajů z databáze EDRIS Švédsko na řešení humanitárních problémů v jihovýchodní Asii přispívalo pravidelně každý rok. Na opačné straně pomyslného žebříčku stojí Portugalsko, jehož humanitární pomoc do JV Asie průměrně představuje 0,000018 % HDP. Česká republika s průměrným příspěvkem 0,000158 % HDP představuje spolu s Rakouskem střed mezi vybranými zeměmi a jejich mírou pomoci.



Graf 19 Průměrný podíl výdaj na humanitární pomoc k HDP
(EDRIS,2022, Eurostat, 2021, vlastní zpracování)

6 DISKUZE

Tato část diplomové práce bude obsahovat postřehy a zkušenosti zástupců humanitárních organizací ADRA Česká republika a Člověk v tísni, se kterými byly vedeny rozhovory. Dále zde bude na základě analýzy v praktické části sepsáno několik návrhů, jak rozvíjet systém poskytování humanitární pomoci do JV Asie. Tato kapitola bude rovněž obsahovat zhodnocení, zda česká humanitární pomoc a rozvojová spolupráce naplňují své cíle. Poslední část diskuze se zaměří na vypořádání stanovených hypotéz. Budou zde uvedena fakta, na základě kterých budou jednotlivé hypotézy, v případě jejich pravdivosti, přijaty nebo v opačném případě zamítnuty.

Jako první budou zhodnoceny cíle České republiky v oblasti mezinárodní humanitární pomoci a zahraniční rozvojové spolupráce. Co se týče zahraniční humanitární pomoci, Česká republika nemá zpracovaný žádný dlouhodobý plán poskytování pomoci a již řadu let se drží obecných cílů humanitární pomoci. Ty se týkají situací, kdy dojde ke katastrofě ať už přírodního nebo antropogenního charakteru. Obecnými cíli ČR v poskytování zahraniční humanitární pomoci podle Ministerstva zahraničních věcí jsou:

- zamezení ztrátám na životech,
- zmírnění lidského strádání,
- pomoc zemím zasaženým komplexní humanitární krizí.

Pro zjištění, zda se ČR této problematice v rámci zahraniční pomoci opravdu věnuje, se vrátíme ke kapitole 5.2.1. Ta obsahuje rozpis jednotlivých projektů včetně jejich účelu. Většina českých humanitárních projektů směřovaných do zemí JV Asie se zabývala zabezpečením základních životních potřeb, ochrannou a prevencí před dalšími katastrofami, prací s uprchlíky a pomáhala najít řešení dlouhodobých komplexních krizí. Dle mého názoru tedy můžeme říci, že humanitární cíle v námi sledovaném období Česká republika naplnila.

Pro českou rozvojovou spolupráci dle Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky pro roky 2018 – 2030 platí, že: *„Hlavním cílem zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci ČR je přispět s využitím svých kapacit a zkušeností a v souladu s mezinárodními závazky k budování stabilního, bezpečného, inkluzivního, prosperujícího a udržitelného světa a posilování svého postavení v něm.“* (ČRA, 2021). Kromě rámcových cílů jako jsou eliminace chudoby a zajišťování bezpečnosti, existují ještě tzv. prioritní cíle. Základním kamenem pro vytyčení prioritních cílů ČR byly Rozvojové cíle tisíciletí, potažmo Cíle udržitelného rozvoje, stanovené Organizací světových národů. Z nich se ČR cestou České rozvojové agentury rozhodla zaměřit zejména na:

- řádně demokratickou správu věcí veřejných,
- udržitelné nakládání s přírodními zdroji,
- ekonomickou transformaci a růst,
- zemědělství a rozvoj venkova.

Pokud bychom se podívali do výročních zpráv České rozvojové agentury z jednotlivých let námi sledovaného období, najdeme v nich popsané projekty, kterým se v uplynulém roce věnovala. Jedná se o projekty zaměřené na zdravotnictví, zemědělství, vzdělávání, výrobu energie a další. Programy s ekonomickou tematikou jsou ve většině případů zprostředkovány další stranou, nejčastěji pak cestou EU. Vzhledem k zaměření projektů se domnívám, že i rozvojové cíle Česká republika plní dle svých plánů.

Během zkoumání zahraničních systémů poskytování zahraniční humanitární pomoci byly shledány prvky, které by mohly rozvinout nynější fungující systém ČR. Jsou jimi:

- existence dlouhodobého strategického dokumentu pro tuto oblast,
- jasné stanovení cílů a priorit zahraniční humanitární pomoci,
- větší využití zastupitelských úřadů ČR ke zprostředkování a distribuci humanitární pomoci v dané zemi,
- navýšení počtu českých partnerů DG ECHO.

Osobně vidím dále příležitost i ve větší kooperaci České rozvojové agentury s českými organizacemi pracujícími na rozvojových projektech v zahraničí. Příkladem, pokud některá z humanitárních organizací vede dlouhodobý projekt, jehož hodnoty a cíle se shodují s cíli ČRA, mohla by je ČRA podpořit i přesto, že by se nejednalo o některou z tzv. prioritních zemí. Mám na mysli konkrétní případy, kdy by v rámci dlouhodobého projektu došlo k dočasnému výpadku financí, který by humanitární organizace nebyla schopna pokrýt a hrozilo by, že by projekt musel být ukončen. Vzhledem k zodpovědnosti humanitárních organizací, takovéto situace nenastávají příliš často, tím spíše by na tento návrh mohla ČRA přistoupit.

Nyní přejdeme k části inspirované zkušenostmi humanitárních organizací a postřehům z rozhovorů s nimi. Budeme se zabývat tvrzením, že Česká republika v rámci humanitární pomoci do zemí jihovýchodní Asie upřednostňuje finanční formu pomoci. Tento způsob pomoci je opodstatněný. Vzhledem ke vzdálenosti a nepřehlednosti situace na místě, je doručení ku příkladu materiální pomoci neefektivní. Pokud se jedná o čerstvě vzniklou katastrofu nebo třeba ozbrojený konflikt, je doručení materiální humanitární pomoci zpravidla nemožné. Podobné zkušenosti popisuje respondent za organizaci Člověk v tísni: *"...V takovém případě pracujeme ve spolupráci s místními organizacemi a uskupeními, které dobře znají potřeby místních obyvatel a jsou přítomné v dané lokalitě. Naše role je*

poskytnout finanční zdroje a zajistit dohled nad řádným doložením využití zdrojů, případně poskytnout potřebné školení týkající se principů poskytování humanitární pomoci či finančního řízení pomoci. Organizace pak sami lokálně humanitární pomoc poskytují.“

Také v případě rozvojové spolupráce situace může vypadat obdobně. U projektů organizace ADRA cílených na školy a vzdělání obecně, dostávají děti potřebné pomůcky, uniformy a kromě dalšího i jídlo. *„Během covidové pandemie námi podporované školy nefungovaly, zhruba rok a půl, proto děti dostávaly potravinové balíčky. Tam, kde to logisticky zařídit nešlo, dostávali rodiče dětí finanční podporu, která pokryla náklady na stravu dětí.“* říká respondent z organizace ADRA. Zatímco organizace ADRA se v regionu jihovýchodní Asie věnuje zejména vzdělávání a dětem, organizace Člověk v tísni se zaměřila především na udržitelné zdroje obživy a posilování tržních systémů, obnovitelné energie, prevenci a připravenost na potencionální katastrofy.

Přístup k rozvojové spolupráci se mezi státním a nestátním sektorem v jistých bodech liší. Co zůstává pro obě strany stejné je, že příjemcem pomoci jsou ty skupiny, které pomoc potřebují nejvíce. Ale vraťme se zpět k rozdílům. Dle mého názoru jsou neziskové organizace flexibilnější a jsou schopné rychleji reagovat na změny. Také ve výběru lokality mají volnější ruku. Státní aparát je přeci jen méně ohebný. Na druhé straně právě stabilita je při financování projektů užitečná. Financování státních rozvojových projektů je stabilní. Ze strany neziskových organizací je samozřejmě snaha získat stabilní zdroje také, ale v případě dlouhodobých projektů k výpadkům dojít může.

Jak již bylo zmíněno, české státní formě humanitární pomoci a rozvojové spolupráce se daří naplňovat své cíle. Jinak tomu není ani u nestátní pomoci. Respondent z organizace Člověk v tísni úspěšnost projektů hodnotí následovně: *„Práce, kterou odvádíme, naplňuje stanovené cíle, stanoveným způsobem. Kladné hodnocení je od příjemců pomoci i od donorů, kteří*

předmětné projekty financují.“ Důkazem toho je i program na vývoj a podporu systému včasného varování v Kambodži, vedený právě organizací Člověk v tísni. Ten se z lokálního způsobu varování v rámci několika vesnic od roku 2013 vyvinul v celonárodní systém řízený Národní komisí pro řízení katastrof. Také organizace ADRA je s výsledky svých projektů v jihovýchodní Asii spokojena: „Dětem dáváme možnost základní školní docházky, v některých případech až vysoké školy. Pro některé děti, které jsou z hodně chudých poměrů, je to jakási záchrana. Ve škole mají jisté jídlo, mají tam zázemí. V tomto ohledu cíl plníme, náš smysl je v tom, dát dětem šanci a to se nám, myslím, daří.“

Nyní přejdeme k vypořádání hypotéz.

Hypotéza 1

Finanční humanitární pomoc ČR do zemí jihovýchodní Asie převyšuje ostatní formy pomoci.

Pro přijmutí této hypotézy najdeme argumenty v kapitolách 5.2.1 a 5.2.2, které se věnují humanitární pomoci poskytované do oblasti jihovýchodní Asie v letech 2010 až 2020. Stěžejním zdrojem pro obě výše zmíněné kapitoly bylo Ministerstvo zahraničních věcí.

První z těchto kapitol se věnuje finanční humanitární pomoci poskytované v jednotlivých letech. Za námi sledovaných 11 let Česká republika do zemí jihovýchodní Asie směřovala finanční humanitární pomoc v celkové výši 79 830 799 korun českých. Jednalo se o humanitární pomoc rozdělenou do 33 projektů, které cílily do sedmi zemí - Myanmaru, Filipín, Indonésie, Malajsie, Thajska a Vietnamu.

Druhá z výše zmíněných kapitol je zaměřena na ostatní formy humanitární pomoci. Během námi sledovaného období byla do oblasti jihovýchodní Asie jiná než finanční forma humanitární pomoci poskytnuta pouze ve dvou

případech. Poprvé k tomu došlo v roce 2013 na Filipínách, podruhé pak byla pomoc vyslána v roce 2018 do Thajska. V obou případech se jednalo o expertní pomoc, kdy byli do zahraničí vysláni zástupci HZS ČR.

Za námi sledovaných 11 let se tedy jedná o poměr 33 projektů finanční humanitární pomoci ku 2 projektům expertní humanitární pomoci. Tato fakta vedou k **přijetí** stanovené hypotézy.

Hypotéza 2

Rozvojová spolupráce ČR se státy jihovýchodní Asie probíhá častěji formou bilaterální než multilaterální.

Odpověď na otázku, která forma rozvojové spolupráce České republiky se zeměmi jihovýchodní Asie je využívána častěji, najdeme v dokumentech: Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017, Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky pro roky 2018 – 2030 a výročních zprávách ČRA a EU.

Strategie zahraniční rozvojové spolupráce udává, že Česká republika dlouhodobě podporuje multilaterální formy spolupráce přibližně 70 % celkových výdajů na zahraniční rozvojovou spolupráci. Tento trend potvrzuje i Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR, která uvádí, že mnohostranná pomoc převažuje nad dvoustrannou. Nejčastěji ČR volí pro zahraniční spolupráci Evropskou unii a Evropský rozvojový fond. Co se týče rozvojové spolupráce EU s oblastí jihovýchodní Asie, rozhodla se cílit na politicko-ekonomickou organizaci ASEAN. Jak bylo řečeno v kapitole 3.4.1, členy organizace ASEAN jsou kromě jedné výjimky všechny země námi zkoumaného regionu, což Evropské unii zaručuje široký dosah jejich spolupráce. Na bilaterální úrovni ČR ze zemí jihovýchodní Asie spolupracuje s Kambodžou a Vietnamem.

Na základě představených argumentů hypotézu **zamítáme**. Česká republika častěji do zemí jihovýchodní Asie využívá multilaterální formy spolupráce.

Hypotéza 3

Rozsah rozvojové spolupráce ČR se zeměmi jihovýchodní Asie má rostoucí tendenci, jak absolutně, tak i v poměru k HDP.

Na otázku, zda by tato hypotéza měla být přijata či nikoli, nám odpoví kapitola 5.3 zaměřená na rozvojovou spolupráci, kterou Česká republika v letech 2010 až 2020 navázala se zeměmi jihovýchodní Asie. Podkladem pro vypracování kapitoly 5.3 byly zejména výroční zprávy České rozvojové agentury. Během námi sledovaného období ČR na základě dokumentu s názvem Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017 spolupracovala s Kambodžou a Vietnamem. V případě Kambodži se jednalo o tak zvanou prioritní zemi bez programu spolupráce. Vietnam byl zařazen mezi země, v nichž bude pokračovat spolupráce v jiném rozsahu a zaměření než v předchozím programovém období.

Ke zjištění tendencí vývoje rozsahu rozvojové spolupráce ČR byla provedena analýza časové řady. Na základě výpočtu vyšlo, že průměrné tempo růstu výdajů odpovídá 11 %. Vzhledem k takto vysokému tempu růstu byl doplněn výpočet, který neobsahoval výdaje na rozvojovou spolupráci za rok 2010. V roce 2010 totiž představovaly výdaje na rozvojovou spolupráci ani ne polovinu průměrné částky za zbylých 10 let. Na základě druhého výpočtu bylo dosaženo závěru, že průměrné tempo růstu výdajů od roku 2011 do roku 2020 odpovídá 0,8 %. V obou případech se tedy jedná o kladná čísla a můžeme prohlásit, že rozsah rozvojové spolupráce ČR se zeměmi jihovýchodní Asie má rostoucí tendenci.

Součástí analýzy rozsahu rozvojové spolupráce bylo také zjistit tendence vývoje rozsahu rozvojové spolupráce ČR vzhledem k HDP. Jak je vysvětleno

v kapitole 5.3, porovnání výdajů s HDP představuje reálnější informaci o trendu jejich vývoje. Výsledkem druhé části analýzy bylo průměrné tempo růstu podílu výdajů k HDP 7,23 %. Opět byl doplněn i druhý výpočet, který neobsahoval výdaje za rok 2010. Jeho výsledkem bylo průměrné tempo růstu -3 %. To by znamenalo, že reálná hodnota rozvojové spolupráce se zeměmi jihovýchodní Asie klesá.

Předmětem analýzy bylo dle zadání období mezi lety 2010 a 2020. Z tohoto důvodu je nutné brát zřetel pouze na výpočty, které obsahují celé sledované období. Zbývající dva výsledky pro nás mají spíše informativní charakter. Vzhledem k předloženým faktům je tedy hypotéza **přijata**.

Hypotéza 4

Rozsah finanční humanitární pomoci ČR směřované do zemí jihovýchodní Asie je v horizontu let 2010 – 2020 srovnatelnými s jinými státy EU.

Na problematiku komparace rozsahu pomoci mezi vybranými státy Evropské unie se zaměřuje kapitola 5.4.4. Data pro analýzu byla čerpána z databází EDRIS a EUROSTAT. Databáze EDRIS byla vybrána z několika důvodů. Prvním z nich je, že obsahuje informace o přispěvcích na humanitární pomoc všech států EU. Druhý důvod představuje fakt, že EDRIS umožňuje částky zobrazit ve shodné měně, tedy euru. Přepočet částek z různých měn vybraných zemí na jednu shodnou měnu by mohl způsobit nepřesnosti výsledků. Za zapisování a pravdivost informací v systému EDRIS odpovídá Ministerstvo zahraničních věcí příslušného státu. Zeměmi vybranými pro porovnání s ČR byly Maďarsko, Švédsko, Portugalsko, Nizozemsko a Rakousko.

Analýza dat byla provedena, na rozdíl od všech předchozích, v eurové měně. Nejprve byly formou grafu porovnány celkové výdaje vybraných zemí na humanitární pomoc do oblasti jihovýchodní Asie za námi sledované období od roku 2010 do roku 2020. V tomto porovnání nejvyšší částkou přispělo Švédsko a naopak nejnižší Portugalsko. Česká republika obsadila

čtvrté místo. Druhá analýza měla za cíl zjistit, jakou část HDP jednotlivých zemí představují výdaje na humanitární pomoc do JV Asie. Výsledné číslo reprezentuje průměrný podíl nákladů na humanitární pomoc na HDP za dobu mezi lety 2010-2020. Ani v tomto případě se pořadí zemí nijak nezměnilo. Česká republika se průměrným příspěvkem 0,000158 % HDP nachází mezi šesti vybranými zeměmi na čtvrtém místě.

Vzhledem k tomu, že se Česká republika ve výsledcích obou analýz pohybuje zhruba uprostřed pořadí, také poslední stanovená hypotéza je **přijata**.

Výzkumná část této práce by se samozřejmě dala rozšířit o několik dalších analýz, dalece by pak ale přesahovala stanovený rámec diplomové práce. Zajisté by bylo na místě doplnit praktickou část také podrobným rozborem humanitární pomoci a rozvojové spolupráce směřované do jihovýchodní Asie nestátním sektorem, tedy neziskovými organizacemi. Dále by se nabízelo zkoumat, jaký vliv měla poskytnutá zahraniční pomoc Českou republikou na konkrétní mimořádné události, případně jak velký podíl celkové pomoci její příspěvek představoval.

7 ZÁVĚR

Zahraniční humanitární pomoc České republiky stojí na principech humanity, neutrality, nezávaznosti a nezávislosti. Jinak tomu není ani u rozvojové spolupráce, na které Česká republika cestou České rozvojové agentury pracuje. Česká rozvojová spolupráce není řízena ziskem, snaží se podporovat rozvojové priority dané země, budovat kooperativní vztahy a tvořit podmínky pro rozvoj partnerských zemí. Během období mezi lety 2010 až 2020 Česká republika do oblasti jihovýchodní Asie poskytla humanitární pomoc ve výši 79,8 milionů korun českých. Průměrně to znamená více než 7,25 milionu ročně. Na plnění rozvojových cílů spolupracovala ze zemí jihovýchodní Asie s Kambodžou a Vietnamem. Náklady na rozvojovou spolupráci dosáhly za sledované období výše 4,39 miliardy korun českých. Průměrně za jeden rok pak ČR poskytla dotace ve výši necelých 400 mil. Kč.

Cíle této práce byly splněny. Teoretická část práce poukázala na problematiku humanitární pomoci a rozvojové spolupráce České republiky v jihovýchodní Asii. Pomocí relevantních zdrojů představila nynější zásady a pravidla poskytování zahraniční pomoci včetně přesahu do systému poskytování humanitární pomoci cestou Evropské unie. Praktická část ukázala, že pro Českou republiku je nejčastěji využívanou formou zahraniční humanitární pomoci pomoc finanční. V porovnání s finanční humanitární pomocí dalších států Česká republika spolu s Rakouskem tvoří evropský průměr. Pokud jde o rozvojovou spolupráci, Česká republika upřednostňuje její multilaterální formu. Ale i při vícestranném způsobu spolupráce umí prosazovat své zájmy a priority. Když se podíváme na ekonomickou stránku věci, dle provedené analýzy reálná hodnota rozvojové spolupráce České republiky se zeměmi jihovýchodní Asie rok od roku roste.

Humanitární pomoc i rozvojová spolupráce jsou aktuálním tématem a vždy to tak zůstane. Že by ve světě přestaly vznikat přírodní katastrofy a konflikty, je sice krásná představa, ale k realitě má patrně daleko. Přestože

v dnešní době systém humanitární pomoci i rozvojové spolupráce ve světě funguje velmi dobře, neměli bychom se s tím spokojit. Vždy existuje možnost, jak se zlepšit. Zejména v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce kladení si větších a větších cílů nemůže být na škodu.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ASEAN	Association of Southeast Asian Nations Sdružení národů jihovýchodní Asie
CERF	Ústřední fond OSN pro naléhavou pomoc
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČR	Česká republika
ČRA	Česká rozvojová agentura
ČSÚ	Český statistický úřad
ČT	Česká televize
DG ECHO	Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations Generální ředitelství pro evropskou humanitární pomoc a civilní ochranu
EADRCC	Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre Euro-atlantické středisko pro koordinaci reakcí při katastrofách
EDRIS	The European Emergency Disaster Response Information System Evropský informační systém reakce na mimořádné události
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HIV/AIDS	virus lidské imunitní nedostatečnosti/syndrom získaného selhání imunity
HUF	maďarský forint
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IDPs	internally displaced people vnitřně přesídlené osoby
IFRC	Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce
IZS	integrovaný záchranný systém
JV Asie	jihovýchodní Asie
MHP	mezinárodní humanitární právo
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATO	Severoatlantická aliance
ODA	Official Development Assistance Oficiální rozvojová pomoc
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OCHA	Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí
OSN	Organizace spojených národů
SEK	švédská koruna
SIDA	Agentura pro rozvojovou spolupráci
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
UNHCR	Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky
UNICEF	United Nations Children's Fund Dětský fond OSN
USAR	Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí
WFP	Světový potravinový program
WHO	Světová zdravotnická organizace

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

About Hungary [online]. nevedeno: Impressum, 2022 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://abouthungary.hu/>

ADRA [online]. Praha: ADRA, 2020 -2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://adra.cz/>

ALONSO, Antonio a Jonathan GLENNIE. What is Development Cooperation?. *UN Development Cooperation Forum Policy Briefs* [online]. 2015, s. 1-5 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: https://www.un.org/en/ecosoc/newfunct/pdf15/2016_dcf_policy_brief_no1.pdf

Association of Southeast Asian Nations: a Community of Opportunities for All [online]. nevedeno: ASEAN Secretariat, 2020 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://asean.org/>

BanglaKids [online]. Praha: ADRA, 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.banglakids.cz/>

BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0708-X.

Businessinfo.cz: Váš ověřený zdroj zpráv, návodů a rad [online]. nevedeno: CzechTrade, 2022 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/>

Čalantika [online]. Praha: ADRA, 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.calantika.cz/>

Česká rozvojová agentura: Česká republika pomáhá [online]. Praha: Česká rozvojová agentura, 2021 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/>

Český statistický úřad [online]. nevedeno: Český statistický úřad, 2022 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Člověk v tísní [online]. Praha: Člověk v tísní, 2020 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/>

ČT 24: Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/>

Department for International Development: Ministry of Foreign Affairs and Trade [online]. Budapest: Ministry of Foreign Affairs and Trade of Hungary, nevedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://nefe.kormany.hu/en>

DJAKOUALNO, Lukáš Hendé a Pavel BLÁHA. Oficiální rozvojová pomoc (ODA): Valné shromáždění. In: *Asociace pro mezinárodní otázky* [online]. Praha: AMO, 2011, 2011 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Ofici%C3%A1ln%C3%AD-rozvojov%C3%A1-pomoc-GA.pdf>

European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations: EDRIS [online]. nevedeno: European Commission, nevedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/hac/>

European Commission: European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. nevedeno: Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, nevedeno [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/index_en

European Union [online]. nevedeno: European Commission, nevedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/index_en

Eurostat: Your key to European statistics [online]. nevedeno: European Commission, 2022 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat>

Evropský parlament [online]. Praha: Evropský parlament, nevedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/portal/cs>

EXNEROVÁ, Věra. *Globální problémy a rozvojová spolupráce: témata, o která se lidé zajímají*. Praha: Člověk v tísní, společnost při ČT, 2005. ISBN 80-86961-00-1.

FICEK, František. ČESKÁ GEOGRAFICKÁ SPOLEČNOST. *Geografické rozhledy: Jak a podle čeho vymezit jihovýchodní Asii* [online]. 28 (4). 2019, 4-7 [cit. 2022-03-16]. ISSN 1210-3004. Dostupné z: <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/145>

Government Offices of Sweden [online]. Stockholm: Government and the Government Offices, neuvvedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.government.se/>

HALAŠKA, Jiří a Rebeka RALBOVSKÁ. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru V: studia*. Praha: ČVUT v Praze, 2017. ISBN 978-80-01-06116-9.

Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/>

HORKÝ, Ondřej. *Česká rozvojová spolupráce: diskurzy, praktiky, rozpory*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-040-7.

Humanitarian aid and civil protection: Helping victims of disasters and conflicts, and protecting those at risk. European union: Publication Office of the European Union, 2015. ISBN 978-92-79-52427-1.

JANSKÝ, Petr a Zuzana ŘEHOŘOVÁ. *Česká pomoc rozvojovým zemím: nejen finanční rozvojová spolupráce*. Krátká studie. Praha: Národohospodářský ústav AVČR, 2012.

JUNGBAUEROVÁ, Ludmila a kol. *První pomoc a mezinárodní humanitární právo: První pomoc a mezinárodní humanitární právo*. Praha: Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta, 1997. ISBN 80-86039-26-9.

KLIMISTER, Megan. *Bilateral versus Multilateral Aid. Development in Action* [online]. Development in Action, 2021, October 18, 2018 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.developmentinaction.org/bilateral-vs-multilateral-aid/>

KORECKI, Zbyšek, Monika CABICAROVÁ, Petr ROŽŇÁK a Samuel Antwi DARKWAH. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci*. Ostrava: Key Publishing, 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-244-0.

KYSELÁK, Jan. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2.

Lékaři bez hranic: Médecins Sans Frontières [online]. Praha: Médecins Sans Frontières in Czech Republic, nevedeno [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/>

MADU, Christian N. a Chu-hua KUEI, ed. *Handbook of Disaster Risk Reduction & Management: Climate Change and Natural Disasters*. Singapore: World Scientific Publishing, 2018. ISBN 978-981-3207-96-7.

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. nevedeno: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/jnp/cz/index.html>

Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2020 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/>

NATO: North Atlantic Treaty Organisation [online]. nevedeno: North Atlantic Treaty Organisation, nevedeno [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato-welcome/index_cz.html

NATO: North Atlantic Treaty Organisation: Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC) [online]. nevedeno: NATO, nevedeno [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_117757.htm

OCHA: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs [online]. nevedeno: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, nevedeno [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/>

PRINCOVÁ, Květoslava. *Dvojí riziko v humanitární pomoci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4270-9.

PROCHÁZKA, Zdeněk, ŠVANDA, Karel, ed. *Humanitární pomoc v České republice*. 3. aktualizované vydání. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2006. ISBN 80-86640-53-1.

PROJEKT SPHERE. *Humanitární charita a Minimální standardy pro humanitární pomoc: projekt Sphere*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8865-1.

SMETANA, Marek. *Humanitární pomoc při zvládnutí rozsáhlých mimořádných událostí*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-807-3851-385.

Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018-2030. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2017.

Sustainable Development Goals [online]. United Nations [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Světová škola [online]. nevedeno: Člověk v tísni, 2022 [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.svetovaskola.cz/loga>

ŠIMKOVÁ, Eva. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. ISBN 978-80-7435-230-0.

ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, [2017]. ISBN 978-80-7492-295-4.

Školní atlas světa. 2. Praha: Kartografie Praha, 2009. ISBN 978-80-7011-925-9.

Takoví jsme [online]. nevedeno: Festival svobody, 2022 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://takovijsme.cz/>

UNICEF: for every child [online]. nevedeno: UNICEF, 2021 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/>

USAR: Urban Search and Rescue Team - Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí [online]. USAR Czech Republic [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/home.asp?idk=1>

VAVROUŠKOVÁ, Stanislava, Dagmar MARKOVÁ, Jaroslav HOLMAN a Jan BEČKA. *Náboženství a společnost v jižní a jihovýchodní Asii: tradice a současnost*. Praha: Orientální ústav AV ČR, 2005. ISBN 80-85425-57-2.

Vojenské rozhledy: Hlavní zásady mezinárodního humanitárního práva. 20 (52). 2011. ISSN 1210-3292. JUKL, Marek.

WHAT IS DEVELOPMENT COOPERATION? FOUR CRITERIA TO HELP DEFINE IT. *Save the children* [online]. London, 15. 4. 2015 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.savethechildren.org.uk/blogs/2015/what-is-development-cooperation-four-criteria-to-help-define-it>

World food summit: Rome Declaration on World Food Security [online]. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations, 1996 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.fao.org/3/w3613e/w3613e00.htm>

Zákon č. 151/2010 Sb., Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů In: Sběrka zákonů. [cit. 2022-03-08]. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů. [cit. 2022-03-08]. ISSN 1211-1244.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Logo organizace Člověk v tísni.....	29
Obrázek 2 Logo organizace ADRA.....	31
Obrázek 3 Logo organizace Lékaři bez hranic	32

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Finanční humanitární pomoc do jednotlivých zemí JV Asie	42
Tabulka 2 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2010	43
Tabulka 3 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2011	45
Tabulka 4 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2012.....	46
Tabulka 5 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2013.....	48
Tabulka 6 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2014	50
Tabulka 7 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2015	52
Tabulka 8 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2016	54
Tabulka 9 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2017	55
Tabulka 10 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2018	57
Tabulka 11 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2019.....	59
Tabulka 12 Humanitární pomoc poskytnutá ČR do JV Asie v roce 2020	60
Tabulka 13 Subjekty realizace humanitární pomoci v letech 2010 – 2020	64
Tabulka 14 Dotační výběrová řízení	65
Tabulka 15 Elementární charakteristika časové řady – výdaje rozvojového rozpočtu na rozvojovou spolupráci.....	67
Tabulka 16 Elementární charakteristika časové řady – podíl výdajů k HDP	69
Tabulka 17 Plánované a skutečně čerpané náklady na rozvojovou spolupráci	71
Tabulka 18 Porovnání systémů poskytování zahraniční humanitární pomoci	76

12 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Skutečně čerpané náklady na humanitární pomoc	38
Graf 2 Skutečně čerpané náklady na rozvojovou spolupráci	39
Graf 3 Finanční pomoc do jednotlivých zemí jihovýchodní Asie za roky 2010 až 2020	41
Graf 4 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2010	44
Graf 5 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2011	45
Graf 6 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2012	47
Graf 7 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2013	49
Graf 8 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2014	51
Graf 9 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2015	53
Graf 10 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2016	54
Graf 11 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2017	56
Graf 12 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2018	58
Graf 13 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2019	59
Graf 14 Humanitární pomoc do zahraniční v roce 2020	61
Graf 15 Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci ČR mezi lety 2010-2020	68
.....	
Graf 16 Podíl výdajů ČR k HDP	70
Graf 17 Plánované a skutečné náklady na rozvojovou spolupráci	72
Graf 18 Humanitární pomoc evropských států do JV Asie za roky 2010 až 2020	78
Graf 19 Průměrný podíl výdaj. na humanitární pomoc k HDP	79